

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Úloha motivace ve výuce odborných předmětů oboru
geodézie a katastr nemovitostí

The Role of Motivation in Teaching a Specialized Subject
in the Field of Geodesy and Cadastre

STUDIJNÍ PROGRAM

Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR

Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Bc. Kateřina Mrázková

DARÁŠ RODINOVÁ

NIKOLA

2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Daráš Rodinová** Jméno: **Nikola** Osobní číslo: **482707**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut pedagogických a psychologických studií**
Studijní program: **Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Úloha motivace ve výuce odborného předmětu oboru Geodézie a katastr nemovitostí

Název bakalářské práce anglicky:

The Role of Motivation in Teaching a Specialized Subject in the Field of Geodesy and Cadastre

Pokyny pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je analýza motivace studentů v odborných předmětech oboru Geodézie a katastr nemovitostí na jednotlivých středních školách, včetně zhodnocení motivace studentů při výběru tohoto oboru.

Práce bude obsahovat teoretickou a praktickou část. V teoretické části bude provedena analýza literatury zaměřena převážně na problematiku motivace, na jejímž základě bude v části praktické provedeno dotazníkové šetření.

Na základě zjištěných faktů budou vyvozeny závěry a doporučení pro motivaci studentů v odborných předmětech daného oboru.

Seznam doporučené literatury:

JANIŠ, Kamil. Obecná didaktika – vybraná témata. Vyd. 4. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-047-4;
NAKONEČNÝ, Milan. Lexikon psychologie. Praha: Vodnář, 2013. ISBN 978-7439-056-2;
PAVELKOVÁ, Isabella. Motivace žáků k učení: perspektivy orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-729-0092-7; 28);
VANĚČEK, David. Didaktika technických odborných předmětů. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2016. ISBN 978-80-01-05991-3.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Ing. Bc. Kateřina Mrázková, katedra inženýrské pedagogiky

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **25.01.2021** Termín odevzdání bakalářské práce: **20.08.2021**

Platnost zadání bakalářské práce: **19.09.2022**

Ing. Bc. Kateřina Mrázková
podpis vedoucí(ho) práce

Ing. Petr Svoboda, Ph.D., ING.PAED.IGIP
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Studentka bere na vědomí, že je povinna vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací.
Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

DARÁŠ RODINOVÁ, Nikola. *Úloha motivace ve výuce odborných předmětů oboru geodézie a katastr nemovitostí*. Praha: ČVUT 2021. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 22. 06. 2021

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Bc. Kateřině Mrázkové za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, věcné připomínky, trpělivost a vstřícnost při konzultacích a pomoc při vypracování bakalářské práce. Dále děkuji oběma středním školám, které se zapojili do dotazníkového šetření a také všem respondentům. V neposlední řadě děkuji své rodině a svému manželovi Branislavovi Darášovi za veškerou podporu během psaní této bakalářské práce, ale i v průběhu celého studia.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá motivací žáků oboru Geodézie a katastr nemovitostí ve výuce odborných předmětů. Práce je teoreticko-empirického charakteru.

V teoretické části je podrobně zanalyzována problematika motivace. Seznamuje také s důležitými pojmy, které s tématem motivace úzce souvisí. Dále jsou probrány didaktické prostředky výuky a je zde také stručně seznámeno s oborem Geodézie a katastr nemovitostí.

V praktické části je pomocí dotazníkové metody analyzována motivace žáků ve výuce odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí. Tato část je tedy především věnována samotnému dotazníkovému šetření a vyhodnocení odpovědí respondentů.

Cílem práce je na základě dotazníkového šetření analyzovat motivaci žáků v odborných předmětech daného oboru a na základě zhodnocení vyvodit závěry a doporučení.

Klíčová slova

Motivace, výuka, odborný předmět, Geodézie a katastr nemovitostí, žák, učitel.

Abstract

The bachelor thesis deals with the motivation of students in specialized subjects in the field of Geodesy and cadastre. The thesis is of the theoretical – empirical character.

The aim of the teoretical part is to analyze the problematics of motivation. It also introduces the important terms closely related to the problematics of motivation. It discusses the didactic means of teaching and it also briefly introduces the field of Geodesy and cadastre.

The practical part is based on the findings from the survey where the motivation of students in specialized subjects in the field of Geodesy and cadastre was analyzed. This part mainly devotes to the survey itself and is followed up with evaluation of the answers from all the respondents.

The aim of this thesis is to analyze the motivation of students in specialized subjects in the field of Geodesy and cadastre which is based on the survey. Based on the findings from the survey will then be drew a conclusion and suggestions.

Key words

Motivation, teaching, specialized subject, Geodesy and cadastre, student, teacher.

Obsah

Úvod	5
TEORETICKÁ ČÁST	
1 MOTIVACE.....	7
1.1 Motiv	8
1.2 Potřeby	9
1.2.1 Frustrace potřeb	9
1.2.2 Maslowova teorie potřeb	10
1.3 Incentivy.....	11
2 MOTIVACE ŽÁKŮ K UČENÍ	11
2.1 Vnitřní a vnější motivace	14
2.2 Poznávací motivace a poznávací potřeby	15
2.3 Výkonová motivace a výkonové potřeby	16
2.4 Sociální motivace a sociální potřeby	16
2.5 Interakce mezi žáky a učiteli.....	17
2.6 Motivace učitelů k výkonu profese	18
2.7 Hodnocení a jeho vliv na motivaci.....	19
2.8 Nežádoucí motivace	21
3 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY VÝUKY	21
3.1 Materiální prostředky	21
3.2 Nemateriální prostředky.....	23
3.2.1 Organizační formy výuky	23
3.2.2 Výukové metody.....	24
3.2.3 Didaktické zásady	26
4 OBOR GEODÉZIE A KATASTR NEMOVITOSTÍ (36-46-M/01)	27
4.1 Charakteristika oboru.....	27
4.2 Historie oboru	28
4.3 Průmyslová střední škola Letohrad	29
4.4 Střední průmyslová škola zeměměřická, Praha 9.....	29
PRAKTICKÁ ČÁST	
5 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ	31

5.1	Cíl empirického šetření	31
5.2	Metoda empirického šetření	32
5.3	Dotazníkové šetření – žáci.....	32
5.3.1	Výzkumné otázky a hypotézy	32
5.3.2	Respondenti	33
5.3.3	Analýza dat podle dílčích výzkumných otázek.....	37
5.3.4	Vyhodnocení výzkumných otázek a hypotéz	55
5.4	Dotazníkové šetření – učitelé.....	58
5.4.1	Výzkumné otázky a hypotézy	58
5.4.2	Respondenti	59
5.4.3	Analýza dat podle dílčích výzkumných otázek.....	65
5.4.4	Vyhodnocení výzkumných otázek a hypotéz	74
5.5	Doporučení	76
	Závěr.....	78
	Seznam použité literatury	79
	Seznam obrázků.....	82
	Seznam tabulek.....	84

Úvod

Téma motivace ve výuce je obecně velice důležitou součástí každého výukového procesu. Zvolila jsem si ho z důvodu jeho důležitosti pro úspěšnost a splnění všech cílů, kterých chceme ve výuce dosáhnout. Téma motivace ve výuce odborných předmětů jsem začlenila do kontextu oboru Geodézie a katastr nemovitostí, abych mohla podrobněji prozkoumat motivaci žáků tohoto technického oboru, který není mezi žáky příliš známý. Sama jsem tento obor vystudovala, a proto si uvědomuji, jak důležitou součástí samotná motivace ve výuce odborných předmětů hraje roli. Pro rozsáhlejší proniknutí do této problematiky zkoumám v této bakalářské práci motivaci ze dvou různých pohledů. A to primárně z pohledu žáků a sekundárně z pohledu samotných učitelů odborných předmětů tohoto oboru.

Motivace je pro každého člověka velice důležitým a podstatným činitelem v každodenním životě. Její pomocí je člověk podpořen nebo tlumen k určitému chování nebo jednání. V kontextu motivace žáků je to velice obdobné. Je rozsáhlým celkem, kterému se věnuje mnoho autorů, jež se zabývají psychologií či pedagogikou. Rešerše těchto literárních děl je provedena v teoretické části této bakalářské práce. V praktické části se následně nachází samotný výzkum.

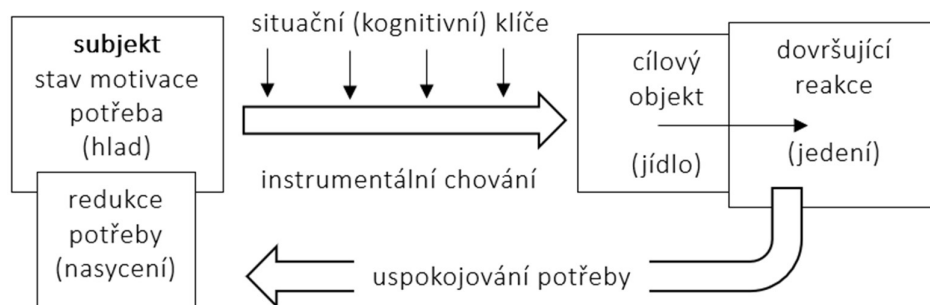
TEORETICKÁ ČÁST

1 MOTIVACE

Slovo motivace bylo odvozeno od slova motiv, které vychází z latinského slova *movere*, což znamená hýbat, pohybovat. Motivaci tedy vnímáme jako souhrn všeho, co člověka určitým způsobem nabádá k tomu, aby něco udělal nebo mu v tom naopak zabraňuje, s čímž v psychologii blízce souvisí často užívané termíny: instinkt, pud a potřeba (Čáp a Mareš, 2007). Každý z těchto zmiňovaných termínů však vyjadřuje jiný význam. Instinktem bychom nazvali vrozený způsob chování, zatímco u pudu spíše hovoříme o základních biologických potřebách. Základní formou motivace jsou potřeba a popud jež poukazují na určitý stav nedostatku. V kontextu členění motivace, se setkáváme s vnitřní a vnější motivací. Nesmíme však ani opomenout motivaci vědomou (jedinec si uvědomuje důvod, proč určitou činnost dělá) či nevědomou (vědomě se jedinec může snažit např. o kariéru, ale nemusí vědět proč to dělá) (Nakonečný, 2013). Původem motivace jsou vnitřní (potřeby) a vnější (popudy neboli incentiva) zdroje (Pavelková, 2008).

Na začátku každé motivace se vždy setkáme s motivačním napětím, které je zapříčiněno určitým nedostatkem. Velice zjednodušeně můžeme říct, že motivace je souhrn motivů, které přijmou člověka k jednání, kterému musí předcházet rozhodnutí podmíněné naší vůlí (Adair, 2004). Do motivace také zahrnujeme schopnost přimět k jednání druhého člověka, v jejímž kontextu se často uvádí příklad „politiky cukru a biče“ (sliby, odměny – hrozby, tresty). Co se týče funkcí motivace, jde o uspokojování dílčích potřeb, které se projevují jako nedostatky fyzického i sociálního bytí, což směřuje k naplnění individuálních potřeb člověka. Motivace pro člověka znamená nedílnou součást jeho života, která silně ovlivňuje jeho spokojenost a kvalitu žití.

Průběh motivace přehledně uvedl Nakonečný (2013) výstižným schématem (viz. obrázek č. 1). Na schématu vidíme, že vše začíná určitým subjektem, tedy vznikem motivačního napětí. Následuje instrumentální chování, které nás vede k dosažení cíle, tzn. nalezení cílového objektu (incentiva), kde následuje dovršující reakce (motiv), čímž dojde k uspokojování potřeby a její následné redukci.

Obrázek č. 1. NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář, 2013.

ISBN 978-7439-056-2 (str. 183)

Možnost komplikování motivačních procesů u lidí uvedla Pavelková (2008), která mluví alespoň o čtyřech takových okolnostech:

1. uspokojení nějaké potřeby může být frustrováno (blokováno)
2. nutný odklad uspokojení nebo stanovení dílčích cílů (většinu potřeb nemůžeme uspokojit hned)
3. vznik motivačních konfliktů (současné vzbuzení více potřeb najednou)
4. aktualizace určité potřeby je do značné míry ovlivněno jedincovými zkušenostmi a vším, co ví

1.1 Motiv

Motivy jsou jinými slovy pohnutky zaměřené na uspokojování určitých potřeb, jeho příkladem může být učení nikoliv však učivo. O motivu tedy mluvíme, jako o určitém důvodu chování. Na tom, co zaujme pozornost v našem percepčním poli se podílejí individuální motivy (Plhánková, 2004). Jednotlivé motivy se také mohou dostat do tzv. konfliktu. Taková situace nastane tehdy, kdy budeme jedním motivem pobízení k určité činnosti a zároveň nás od ní bude druhý motiv odrazovat (Čáp a Mareš, 2007). K činnosti nás ale také může pohánět více motivů najednou.

Jako základní formu motivu uvedl Nakonečný (2013) potřeby, zájmy a ideje. Ve své publikaci také dále zmínil třídění motivů:

1. motivy abstraktní a konkrétní (návštěva galerie a estetický zážitek)
2. motivy vědomé a nevědomé (vědomí či nevědomí důvod způsobu chování)

Členění motivů, co se týče učebního procesu v kontextu školní práce uvedla Krejčová (2011):

1. Motivy zaměřené na zvládnutí úkolů:
 - Žáci se snaží pochopit svoji práci a snaží se o zdokonalení se.
 - Jedná se spíše o vnitřní motivaci, kde studenti chtějí rozvíjet své schopnosti a dovednosti.
2. Motivy zaměřené na podání výkonu:
 - Žáci dbají spíše na vnější prezentaci své práce, chtějí se před ostatními ukázat v nejlepším obraze.
 - Žáci mají tendenci se s druhými porovnávat a soutěžit.

1.2 Potřeby

Jak již bylo výše zmíněno, potřeba je základní formou motivace, která nám dává nějakým způsobem najevo určitý nedostatek a jejím výsledkem je vnitřní motivace. Potřebu můžeme také nazvat počátkem motivačního stavu. Nakonečný (2013) definoval potřebu, jako stav motivačního napětí reagující na určitý nedostatek, zdůraznil ale, že ne všechny potřeby těla mají psychickou odezvu, příkladem může být nedostatek vitamínu v těle apod. Plháková (2004) ve své publikaci zmiňuje, že v případě, kdy lidé něco potřebují nebo postrádají, budou s největší pravděpodobností přednostně vnímat podněty, které by mohly jejich potřebu uspokojit. Čáp a Mareš (2007) obecně považují potřebu jako takový moment, jež nabádá k vyhledávání nezbytných podmínek k určité funkci a zároveň vede k vyhýbání se nepříznivým podmínkám.

Obvykle se potřeby člení na dva druhy (Nakonečný, 2013):

1. Biogenní, fyziologické – nedostatky organismu, např. potřeba bezpečí a dýchání (ne všechny biogenní potřeby jsou však pociťovány, např. nedostatek vitamínu apod.).
2. Psychogenní, sociogenní, psychologické – nedostatky v sociálním životě (např. potřeba poznání a sebevyjádření)

1.2.1 Frustrace potřeb

Frustrace u jedince nastává v případě, kdy nedojde k uspokojení jedné z jeho potřeb. Ve školním prostředí se u žáků můžeme setkat s jakoukoliv frustrací, může se jednat o biologické (jídlo, pití, spánek), potřeby psychického či fyzického bezpečí (sarkasmy, nejasnost požadavků apod.), výkonové (kladení neadekvátních požadavků), potřeby afilitace – pozitivních vztahů (žák je

odmítán spolužáky) a podobně (Pavelková, 2008). Žáci procházející frustrací mohou prožívat strach či nudu, což rapidně snižuje jejich motivaci. Jejich dlouhodobé a opakující se trvání může mít především dopad na žákovu prožívání napětí a stavů neuspokojení, což při neuspokojení frustrovaných potřeb může vést až k agresivním, únikovým a podobným reakcím.

1.2.2 Maslowova teorie potřeb

Maslowova hierarchická teorie potřeb byla vytvořena významným psychologem Abrahamem Haroldem Maslowem a je beze všech pochyb považována za nejnámější teorii motivace. Hierarchickou teorii potřeb sestavil podle jejich naléhavosti tak, že až po alespoň částečném naplnění nižších potřeb se teprve začnou naplňovat potřeby vyšší (Nakonečný, 2013). Základnu takzvané pyramidy tvoří fyziologické, tedy nejnižší potřeby, na kterých jsou dále až k vrcholu posazeny potřeby stále vyšší (viz. obrázek č. 2). Zjednodušeně řečeno, v základně pyramidy jsou umístěny potřeby důležité pro život a směrem nahoru jsou potřeby vedoucí k dlouhodobé spokojenosti, které již nejsou životně důležité.

Obrázek č. 2. NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář, 2013. ISBN 978-7439-056-2 (str. 190)

1.3 Incentivy

Incentivy jsou vnější podněty motivace, jinými slovy se jedná o určitý způsob pobídky. Ovlivňují chování jedince v závislosti na jeho kladných či záporných vnitřních zkušenostech, které vznikly z původně neutrálních podnětů (Plháková, 2004). Vzhledem k tomu, že se vztahují ke konzumačnímu chování, je pro přitažlivost objektu nebo jeho vlastnosti, jenž nabízí určité uspokojení nutná přítomnost motivace (Nakonečný, 2013). Schopností incentiv je vzbudit a většinou i uspokojit potřeby jedince (jevy, názory, předměty apod.) (Pavelková, 2002). Příkladem incentiv může být voda pro jedince, který má žízeň. Existují také komplexní incentivy, jejichž pomocí jsme schopni uspokojit několik potřeb, ale zdaleka ne všechny. Jejich příkladem mohou být peníze, události a podobně.

Incentivy rozlišujeme následovně (Pavelková, 2002; Rheinberg, Man a Mareš, 2001):

1. Pozitivní incentivy
 - vyvolávající chování směrem k nim (lákavá hračka, pochvala)
 - ve školním prostředí – téma probírané látky
2. Negativní incentivy
 - vyvolávají chování směrem od sebe (hrozba, výsměch, nechutné jídlo)
 - mají většinou schopnost vyvolat potřebu (potřeba bezpečí), ale nedokážou ji uspokojit
 - ve školním prostředí – výsledky nedávají smysl a jsou učeny zpaměti

2 MOTIVACE ŽÁKŮ K UČENÍ

Namotivovat a nadchnout žáky pro učení by mělo být záměrem každého učitele. I přes to, že se jedná o náročný proces, hraje ve výuce velice důležitou roli, jak pro žáky, tak pro učitele samotné. Motivace ovlivňuje především koncentraci a paměťové pochody žáků, výdrž, rychlost a hloubku jejich učení (Pavelková, 2008). Existuje několik způsobů, jak může učitel ovlivňovat motivaci žáků ve výuce. Jedná se především o výběr učiva, způsob jeho prezentace, výběr výukových metod nebo organizačních forem, způsob komunikace a interakce s

žáky a hodnocení. Pokud dojde k úspěšné motivaci žáků, zvýší se jejich výsledky učení a obecně se zvedne jejich zájem o výuku samotnou. Naopak je tomu u žáků, kteří se z nějakého důvodu učit nechtějí. Pro takové je efektivita výuky tak nízká, že se téměř nic nenaučí (Sitná, 2009). Z tohoto důvodu je nutné, aby se učitel na motivaci žáků ve výuce připravoval a měl neustále na paměti její vhodné způsoby a druhy. Faktory působící na motivaci žáků k učení uvedl Mužík (2005): vůle k učení (intenzita a ochota učit se), uvědomělost (síla podnětů k učení), kapacita intelektu (přijetí a zpracování informací), lehkost nebo obtížnost učení, trvanlivost učení (schopnost si učivo vybavit v určitý moment). Podle intenzity a délky trvání členíme motivaci na krátkodobou, která je silnější a vydrží krátkou dobu (děti a žáci ZŠ) a motivaci dlouhodobou, jež vyžaduje míru cílevědomosti a sebezapření (žáci SŠ, VŠ a celoživotního vzdělávání) (Kotrba a Lacina, 2011; Pavelková, 2002; Sitná, 2009). Učitelé mají spíše tendence k motivaci žáků na začátku hodiny nebo v rámci nějakého učebního celku, jejichž pomocí se snaží vzbudit jejich zájem o probíranou látku, výklad nebo o zvýšení jejich aktivity. V takovém případě se jedná o motivaci krátkodobou. V kontextu krátkodobé motivace uvedla Pavelková (2002) dva způsoby, jakými lze k tomuto typu motivace přistupovat. Prvním z nich je navození podmínek se silnými incentivy pro danou skupinu potřeb, při kterých je vysoká pravděpodobnost motivace většiny žáků. Druhým způsobem je respektování hlavních potřeb a individualizace výběru témat a úloh v závislosti od zájmů jednotlivých žáků, jejich intenzity reakce s ohledem na úroveň individuálních potřeb nebo nastavení obtížnosti a způsobu hodnocení s ohledem na úroveň výkonových potřeb. Ideální je kombinace obou způsobů, při jeho volbě je však nutné brát na zřetel složení třídy, věkové zvláštnosti, specifčnost předmětů, typ učiva, charakteristiky a dovednosti učitele, pracnost určitého postupu a další proměnné. V případě dlouhodobé motivace žáků jde primárně o rozvoj osobních potřeb a schopností sebeřízení včetně aktivního vztahu k budoucnosti (Pavelková, 2002).

Z hlediska vzdělávání se v literatuře můžeme setkat s několika oblastmi motivace (viz. kapitoly 2.2–2.4). Tyto oblasti se mohou autor od autora lehce lišit. Vacínová (2011) uvedla čtyři oblasti motivace: 1. poznávací potřeby, 2. citové potřeby, 3. výkonové potřeby, 4. sociální potřeby. Téměř totožné oblasti motivace uvedla Pavelková (2002), která rozděluje pouze tři oblasti: 1. poznávací potřeby,

2. sociální potřeby,
3. výkonové potřeby.

Na rozdíl od Vacínové neuvedla potřeby citové.

Druhy motivace žáků a jejich využití ve výuce uvedla Sitná (2009):

1. Užitečnost získaných znalostí vychází ze samotné osoby, která chce dosáhnout nějakého cíle, například chce studovat na určité škole, tak se musí připravit na přijímací zkoušky (má z učení radost) - učitel může tuto motivaci využít tak, že bude žákům zdůrazňovat užitečnost učiva v běžném životě.
2. Potřeba získat kvalifikaci, dosáhnout plánovaného vzdělání. Jedná se o dlouhodobou motivaci, která vede jedince spíše k učení látky úzce související s daným oborem - učitel může tuto motivaci využít tak, že bude žákům informace z jednoho předmětu názorně přenášet do předmětu (oboru) druhého a bude zdůrazňovat jejich souvislosti.
3. Posilování sebevědomí – žáci nemají příliš velký zájem o vyučovanou látku nebo předmět, ale jejich úspěchy jim zvyšují sebevědomí, proto se učí. Tato motivace však funguje také obráceně, co se týče neúspěchu, který vede ke snížení motivace, snížení sebevědomí, čímž vzniká nezájem – učitel může tuto motivaci využít tak, že bude neustále podporovat sebevědomí žáků (pochvala apod.), u neúspěchu by měl nabídnout pomoc, případně hledat cestu ke zlepšení.
4. Potřeba ocenění a pochvaly – žáci mají potřebu slyšet od svých rodičů, učitelů a spolužáků určité ocenění/pochvalu, často tedy vyhledávají různé soutěže apod. - učitel může tuto motivaci využít tak, že v případě své autority bude pro žáka určitým vzorem, čímž se mu bude snažit přibližovat.
5. Obava z neúspěchu, trestu – žáci nemají zájem o vyučovanou látku nebo obor, ale ze strachu z opakování zkoušení/ročníku, odsouzení učitelem, hněvu rodičů a posměchu spolužáků se nakonec raději naučí – učitel může tuto motivaci využít tak, že bude žákům vysvětlovat význam zkoušení a testů a zároveň zdůrazní následky případného neúspěchu.
6. Zájem o problematiku, radost z učení – žáci mají velký zájem o danou problematiku/obor, tato motivace často pochází již

z prostředí, ve kterém se žák pohybuje (rodina, přátelé, zájmové kroužky apod.). Může se však také jednat o případ, kdy žáka daná problematika moc nezajímá/nebaví, ale vyhovuje mu způsob, jakým učitel učí (je vtipný apod.) - učitel může tuto motivaci využít tak, že bude posilovat jejich sebevědomí zadáváním složitějších úkolů, na základě jejich znalostí a dovedností, může také používat žákům blízký jazyk, ne příliš komplikovaný, případně používat humorné příklady či zážitky z běžného života

2.1 Vnitřní a vnější motivace

„Motivace může vycházet z vnitřních nebo vnějších pohnutek a podnětů. Často bývá kombinací obou,“ (Elblová, 2016).

Vnitřní motivace vychází z potřeb a zájmů člověka, jedná se tedy například o seberealizaci. To, že vnitřní motivace ke studiu vychází z potřeb žáků a jejich činnosti uvedly Vašutová a Ježková (2015). Ve školním prostředí se s vnitřní motivací setkáváme v případě, kdy se žák učí z důvodu vlastního zájmu o učivo, jedná se tedy o určitý zdroj poznání (Pavelková, 2002). Žáci s vnitřní motivací jsou obvykle více zainteresovaní do výuky, více rozumí a chápou souvislosti. Tito žáci také bývají ve výuce více koncentrovaní a jejich motivace bývá stálá. Právě díky stálosti je pro nás vnitřní motivace ve školním prostředí mnohem hodnotnější než ta vnější, u které dojde postupem času ke ztrátě účinnosti (Mareš, 2013). Pro uchování vysoké vnitřní motivace u žáků je nutné, aby se cítili kompetentně a autodeterminovaně, což lze podpořit poskytováním možnosti výběru, snižováním kontroly a neustálého vnějšího řízení a v neposlední řadě projevováním uznání (Pavelková, 2002).

V širším vymezení vnitřní motivace bývá zahrnuté také navození hlubokého zaujetí prací/úkolů, jež je často spojováno s tzv. flow motivací (Pavelková, 2002). Pavelková dále uvádí příklad, kde si můžeme u některých jedinců všimnout velkého nasazení, zaujetí a spokojenosti při vykonávání určitých činností bez jakékoliv vnější pobídky či vnitřního zájmu. Tzv. „ponoření se“ do práce, hluboká koncentrace, děláním naplno a splynutí s prací (navození flow motivace) má dvě cenná hlediska. První z nich je kvalita práce, kterou dotyčný vykonává a druhým je hledisko „terapeutické“, z důvodu vnitřního uspokojení jedince. K navození hlubokého zaujetí mohou pomoci především: 1. vysoké požadavky na jedince a jeho schopnosti, které musí být v rovnováze, 2. zcela

jasné dílčí kroky, fáze a zpětné vazby (Rheinberg, Man a Mareš, 2001). Navození flow motivace u žáků by mělo ve výuce nezanedbatelnou důležitost, především pro samotné učení a dle Pavelkové by také bylo významným doplněním pro ostatní typy motivace. (Pavelková, 2002)

Motivace vnější se od vnitřní liší působením podnětů. Jak již bylo zmíněno výše vnitřní motivace je způsobena vnitřními podněty jedince, jež vycházejí z jeho potřeb a zájmů. Zatímco motivace vnější je ovlivňována působením podnětů vnějších, jako jsou například hrozby trestů nebo možnosti odměn. Ve školním prostředí hovoříme o podnětech vyplývajících z důsledků učení (Vašutová a Ježková, 2015). Vnější motivace má několik různých podob, zaměříme-li se na hledisko časové, setkáme se s krátkodobými (pochvala) i dlouhodobými (dostat se na vysněnou školu) charakteristikami (Pavelková, 2002). Pavelková (2008) dále uvedla typy vnější motivace odlišující se právě stupněm jejich zvnitřnění:

1. externí regulace – výlučně vnější činitelé (trest nebo odměna),
2. introjektovaná regulace – pasivní převzetí regulace chování, vnitřně však přijata není (zvnitřnění pravidel chování),
3. identifikovaná regulace – motivace, kdy jsou jedincem přijímány pravidla (bere je za svá, ztotožňuje se s nimi),
4. integrovaná regulace – ta je již plně propojena s potřebami, hodnotami a zájmy jedince (nejvyšší forma vnější motivace).

2.2 Poznávací motivace a poznávací potřeby

Z hlediska získávání nových znalostí, vědomostí a dovedností se jedná o potřeby poznávací (Vacínová, 2011).

Poznávací potřeby patří mezi sekundární (získané) potřeby, které se u žáků mohou ale nemusí rozvinout a jsou založeny na potřebě mozkové aktivity a orientačně pátracím reflexu (pobyt v novém prostředí – první den v nové škole). Pokud se tyto poznávací potřeby dokážou během školní docházky rozvinout, stanou se trvalým zdrojem rozvoje osobnosti žáka a jeho motivačním zdrojem učení. U žáků se také můžeme setkat s frustrací této potřeby, jež se může objevit při nezáživném výkladu, na nějž budou reagovat například čmáráním či neposedností. Podle charakteru činnosti, kterou potřeby aktualizují a jíž jsou uspokojovány a zpevňovány je členíme na: 1. potřebu smysluplného receptivního poznání (získání nových poznatků), 2. potřebu vyhledávání a řešení problémů. K rozvoji poznávací motivace u žáků je důležitý postoj učitele a styl

jeho práce, kde je pro rozvoj poznávací motivace zvláště důležité využití problémového učení s využitím řízeného objevování. Mezi příklady aktualizace poznávacích potřeb patří: překvapivost, novost, neobvyklost, problémovost apod. (Pavelková, 2002)

2.3 Výkonová motivace a výkonové potřeby

Z hlediska obtížnosti úkolů a problémů, které má žák řešit se jedná o potřeby výkonové (Vacínová, 2011).

Potřeby výkonové se řadí mezi sekundární (získané) potřeby a jsou zdrojem motivace pro činnosti a chování vedoucí k osamostatnění, prosazení vlastního JÁ, případně k jeho obraně či obhajobě. Z čehož vyplývá spojitost výkonové potřeby s rozvojem sebehodnocení žáka. U žáků, u nichž převládá výkonová motivace se můžeme setkat se zálibou v soutěžení s rovnocennými soupeři, což podporuje jejich schopnost sebehodnocení. Pro školy zaměřené na osobní rozvoj žáků je tedy podstatný rozvoj kvalitní výkonové motivace. Pro jeho podporu je nutné dbát na přiměřenou obtížnost úloh tak, aby nedošlo k rozvoji neadekvátních výkonových potřeb. Základem výkonové orientace jsou potřeba úspěšného výkonu a potřeba vyhnoutí se neúspěchu. Tyto orientace se dále skládají ze stupně přitažlivosti výkonové aktivity pro žáka a pravděpodobnosti očekávaného výsledku. U žáka pak záleží na tom, jaká z výkonových orientací u něho převládá. Ti s výkonovou motivací rádi soutěží s rovnocennými soupeři. (Pavelková, 2002; Starý, 2008)

Z pohledu způsobů ovlivňování chování jedince ve výkonových situacích uvádí Plháková (2004) patrně odlišné potřeby, jimiž jsou potřeba dosažení úspěšného výkonu, potřeba vyhnoutí se neúspěchu a dále potřeba vyhnoutí se úspěchu, kterou Pavelková neuvádí. Potřeba vyhnoutí se úspěchu vychází ze strachu ze zátěže, zodpovědnosti či odmítání druhými, jejímž dobrým příkladem je nadaný žák v průměrné třídě, který by se pomocí úspěchu mohl lehce stát obětí šikany. (Plháková, 2004)

2.4 Sociální motivace a sociální potřeby

Z hlediska sociálních vztahů aktérů pedagogických situací se jedná o potřeby sociální (Vacínová, 2011).

V kontextu s vyučováním uvádí Starý (2008) tyto důležité potřeby: potřeba identifikace, potřeba pozitivních vztahů (afiliace) a potřeba sociálního vztahu, případně prestiže. Potřeba identifikace je úzce spjata se ztotožňováním, kde je často usnadněna práce učitele tím, že žáci přejímají jeho názory, napodobují jeho chování apod. Potřeba pozitivních vztahů neboli afiliace je založena na důvěře, porozumění, podpoře a spolupráci mezi žákem a učitelem, ale i mezi žáky vzájemně.

Sociální motivace žáků je ovlivňována především učitelovými výchovnými postupy (organizační formy, metody) a stylem vedení. Pozitivní aktualizaci sociálních potřeb u žáků můžeme navodit prostřednictvím soutěží. Pro její pozitivní aktualizaci musíme dodržovat určité podmínky (všichni žáci mají možnost úspěchu, důraz na úspěšnou práci žáka, nikoliv aby byl lepší než ostatní). V případě nedodržení podmínek může u řady žáků dojít k demotivaci vedoucí až k lhostejnosti či radosti z neúspěchu ostatních. Navození pozitivních vztahů ve třídě by se však měli snažit především sami učitelé. Ti většinou podporují třídní pozitivní vztahy, navozením příjemného klimatu tolerance a přátelství mezi spolužáky pomocí silně rozvinuté potřeby afiliace a svým vřelým zájmem o žáky. Tímto způsobem učitel zvyšuje šance rozvinutí potřeby afiliace i u žáků. V takto vedeném výukovém procesu jsou žáci ukázněnější a podávají lepší výkony. Negativní dopad na žáky by měl přístup učitele, který by využil osobní vliv pro vlastní uspokojení potřeby vlivu. (Pavelková, 2002)

2.5 Interakce mezi žáky a učiteli

Veškerá vzájemná interakce mezi žáky a učiteli se promítá do motivace, chování a výkonů žáků, ať už se jedná o interakci mezi učitelem a žákem, se skupinou žáků, celou třídou ale i interakce mezi žáky nebo mezi samotnými učiteli (Pavelková, 2002). Učitel může svou komunikací, interakcí, vztahem k žákům nebo také svým výchovným záměrem působit na žáky příznivě nebo nepříznivě, v některých případech může dojít až k určitému vytvoření si svého vzoru v učiteli samotném (Čáp a Mareš, 2007). Žáci často vyžadují od svých učitelů lidský přístup a porozumění, ať už jde o záležitosti související se školou nebo záležitosti čistě osobní. V této souvislosti pak hraje velkou roli také empatie. V kontextu interakce Pavelková (2002) také uvádí okruhy přímo související s motivací ve škole:

1. Percepce neboli vnímání žáka učitelem

- vnímání a od něho odvíjející se interpretace neukazují pravou skutečnost, a to kvůli řadě faktorů, jimiž jsou: zjednodušování, domýšlení, zkreslení apod.;
 - učitelovo vnímání žáka je nejvíce ovlivněno žakovým vystupováním, jeho pílí, odhadovanou inteligencí, vzhledem apod.;
 - vnímání žáka je převážně povrchné a nezachází příliš do hloubky;
- a) typizování žáků učitelem – učitel si žáky ve třídě typizuje do skupin podle určitých kritérií, podle nichž k nim následně přistupuje;
- b) pojetí žáka/úspěšného žáka – učitel si na základě interakce vytváří mínění o žácích, které ho neustále doprovází v jakékoliv další interakci – pojetí úspěšného žáka učitelem je založeno na učitelových představách o takovém žákovi, od čehož se odvíjí učitelovo chování a hodnocení žáků;
- c) učitelův obraz o žákovi - na základě žakova chování, činností a výkonu si o něm učitel vytvoří obraz o žákovi, následně ho porovná se svým očekáváním a na základě toho k němu určitým způsobem přistupuje a hodnotí ho, žák si pak vytvoří sebeobraz žáka, čímž může být motivován;
2. Očekávání učitele a proces jeho naplňování
- učitel si na základě několika faktorů vytvoří určitý obraz o žácích, na jehož základě od nich očekává určité výsledky
 - na nadanější žáky jsou kladeny vyšší nároky, zatímco u žáků méně nadaných pak volí nároky o něco nižší
 - takové chování je žáky určitým způsobem vnímáno, což jim může pomoci k motivaci a k dosažení lepších výsledků
 - učitelovo chování mohou ovlivnit dva různé efekty: Pygmalion-efekt (učitel očekává u žáka určité zlepšení), Golem-efekt (učitel nechce měnit své mínění o žákovi)

2.6 Motivace učitelů k výkonu profese

S motivací žáků také souvisí samotná motivace učitelů. Ta je k výkonu jejich profese je velice důležitá, jak pro ně samotné a pro jejich kolegy, tak i pro již zmíněné žáky a úzce souvisí s jejich stanoviskem k práci samotné. Učitel

vykonává kvalitnější práci a žáci podávají lepší výkony. Učitelovo chování a jednání je aktivizováno kombinací vnitřní a vnější motivace. Příkladem učitelovo vnitřní motivace může být radost z vyučování, zájem o obor nebo samotná potřeba předat informace dalším generacím. Jako příklad vnější motivace můžeme uvést bonusové ohodnocení ze strany zaměstnavatele (dlouhodobé hledisko) nebo uznání/pochvala od kolegů (krátkodobé hledisko). Motivovaný učitel ke své profesi přistupuje svědomitěji, zodpovědněji a více se zajímá i o samotnou motivaci žáků. Ta ho určitým způsobem pohání k lepšímu výkonu své profese a čím více se motivace učitele zvyšuje, tím vyšší jsou její zisky pro učitele i žáky samotné. (Křeménková a Novotný, 2010)

Silnou motivací učitele může být identifikace s modelem skvělého učitele nebo také touha stát se ještě lepším (Čáp a Mareš, 2007). Problém by však mohl nastat v případě, kdy by byl učitel příliš dominantní či nejistý. Taková situace by mohla vést ke konfliktům s žáky, což by narušilo klima třídy a výchovu. U učitelů se také můžeme setkat s frustrací, jejímž nejsilnějším zdrojem je nuda vyskytující se u žáků během výuky (Pavelková, 2010).

2.7 Hodnocení a jeho vliv na motivaci

Hodnocení je velmi důležitou součástí vyučování. Jeho nejdůležitější funkcí je poskytování žákům určité zpětné vazby, která se týká jejich znalostí, vědomostí a dovedností, včetně poskytnutí zpětné vazby samotným učitelům, na jehož základě mohou posoudit, jak úspěšná a efektivní je jejich výuka. Pomocí forem hodnocení tedy učitel vyjadřuje výsledky žáků. Aby však plnilo veškeré požadavky, které se očekávají, mělo by efektivně působit na motivaci žáků a jednu z velice důležitých rolí hraje samotný způsob hodnocení žáků (Miňhová a Helus, 2009).

S hodnocením ve výuce také úzce souvisí dovednost sebehodnocení. To by si měli žáci osvojit v průběhu studia tak, aby byli schopni objektivně nahlížet na svou práci a výsledky. Jedná se o velice důležitý a zároveň obtížný proces. Pro dosažení objektivního sebehodnocení žáků je důležité, aby byli srozumitelně seznámeni s cíli vyučování a se samotnými kritérii hodnocení. Díky tomu, že jsou srozuměni s veškerými vědomostmi, dovednostmi a kompetencemi, které by si měli během výuky osvojit, jsou u sebe schopni hodnotit, do jaké míry se jim to podařilo. Zároveň je také nutné, aby rozuměli již zmiňovaným kritériím

hodnocení a souhlasili s nimi, čemuž může pomoci samotné zapojení žáků při jejich tvorbě (Švarcová-Slabinová, 2008).

Hodnocení plní několik různých funkcí (Kyriacou, 2008):

1. zpětná vazba o prospěchu žáků – k posouzení úspěšnosti vyučovacího procesu,
2. zpětná vazba pro žáky – pozorování jejich pokroku pro případné zlepšení jejich práce,
3. motivace žáků (pomocí vnitřní nebo vnější motivace nebo kombinací obou) - úspěšné hodnocení u složitého úkolu motivuje žáky do budoucna,
4. podklad pro vedení záznamu o prospěchu – záznam o dlouhodobém vývoji žáků
5. poskytování dokladů o momentálním prospěchu a dosažené úrovni žáků – k určení stupně prospívání žáků v určitém okamžiku, například pro vysvědčení,
6. posouzení připravenosti žáků pro další učení, například připravenost na učení se čtení

Hodnocení se může vyjadřovat několika způsoby (Kolář a Šikulová, 2005; Mojžíšová, 2008; Skalková, 2007; Švarcová-Slabinová, 2008):

1. Známkování
 - je vykonáváno pomocí klasifikačních stupňů, na jejichž základě lze žáky řadit podle určitých kritérií
 - patří mezi nejpoužívanější způsob hodnocení žáků na našich školách
 - přímý a srozumitelný způsob hodnocení
2. Slovní hodnocení
 - je vykonáváno výhradně slovně, což poskytuje žákům větší informovanost o jejich výkonu
 - vyžaduje pečlivý výběr slov pro hodnocení tak, aby žáky motivovalo, ale zároveň jim ukázalo, v čem udělali chybu a kde je třeba se zlepšit
3. Kombinace známkování a slovního hodnocení
 - je vykonáváno pomocí známek a slov současně

2.8 Nežádoucí motivace

Nežádoucí motivace jinými slovy také demotivace nebo nemotivovanost je svým způsobem nežádoucí jednání nebo chování jedince, které může snižovat žákův školní výkon. Mluvíme tedy o určité ztrátě motivace. Nežádoucí motivaci může způsobovat mnoho podnětů, některými z nich jsou – nedostatečná komunikace, špatný motivační nástroj, upřednostňování, nadřizování nebo zasednutí si na některého žáka a podobně (Kotrba a Lacina, 2011).

Nežádoucím jevem snižující motivaci je nuda (Mareš, 2013; Pavelková, 2010), jež je považována za určitý stav nespokojenosti, nezájmu a frustrace. Její výskyt ve výuce závisí především na způsobu výkladu a na probírané látce. Pokud bude výklad působit monotónně a probíraná látka nebude na žáky působit užitečně, je velká pravděpodobnost, že se začnou nudit. Výskyt nudy ve výuce může tedy převážně ovlivnit sám učitel, který musí volit správný způsob výkladu a měl by více zdůrazňovat důležitost a využití právě probíraného učiva.

Na základě svého výzkumu Pavelková (2002) uvádí za nejčastější příčinu nemotivovanosti u žáků – přitáhnutí pozornosti jiné činnosti. Na dalších místech se umístily také lenost a namáhavost učení, na čemž prokazuje shodu u žáků i učitelů. Dále Pavelková uvádí zjištění rozdílnosti ve vnímání výskytu a závažnosti nemotivovanosti, kde učitelé předpokládají vysoký výskyt a závažnost, zatímco pro žáky se jedná o zanedbatelný problém.

3 DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY VÝUKY

Za prostředky výuky obecně považujeme vše, co napomáhá ke splnění výchovně vzdělávacího cíle a zefektivnění výuky. Jedná se například o jakékoliv předměty, jevy, metody a organizační formy výuky. Didaktické prostředky ovlivňují kvalitu výuky, a proto je nezbytně nutné zvážit jejich volbu. Pokud bude nevhodná, může být příčinou neúspěšnosti vyučovacího procesu. Tyto prostředky členíme na materiální a nemateriální (Svoboda a Vaněček, 2016).

3.1 Materiální prostředky

Mezi materiální prostředky řadíme jakékoliv předměty a zařízení, které nám usnadňují realizaci výukových cílů a zároveň žákům napomáhají k osvojení nových znalostí a dovedností. Za nejdůležitější funkce materiálních prostředků ve výuce můžeme považovat aktivizaci a motivaci žáků, zpřístupnění učiva

různými cestami, zracionalizování a zintenzivnění práce učitele a v neposlední řadě lepší propojení teorie s praxí. „*Jejich funkce vyplývá ze skutečnosti, že člověk získává 80 % informací zrakově, 12 % informací sluchem, 5 % informací hmatem a 3 % ostatními smysly*“, (Obst, 2009, s. 337).

Slavík, Husa a Miller (2007) ve své publikaci považují za materiální prostředky vše, co učitel nebo žák používá ve výuce, kromě mluveného slova. Marádová (2008) se se Slavíkem, Husou a Millerem (2007) shodují na tom, že zařazení a časté používání materiálních prostředků ve výuce nemusí být vždy přínosné, zejména při jejich nadměrném a nepromyšleném využívání. Z toho vyplývá, že se v takovýchto případech můžeme setkat s negativním působením těchto prostředků na výuku. Žáci jsou tak pomalu odsunuti do role pasivních posluchačů, může docházet k rozptýlení nebo tříštění pozornosti žáků a při delší projekci se u žáků může dostavit „kinový efekt“ (žák nadobude pocitu zábavy, usadí se jako v kině a pokud ho projekce ničím nezaujme, začne se zabírat něčím jiným nebo usne) (Slavík, Husa a Miller, 2007). Je tak v zájmu samotných učitelů, aby pečlivě zvážili výběr prostředků do výuky v závislosti na několika faktorech:

- vymezených výukových cílech,
- dosavadních znalostech a dovednostech žáků,
- vybavení a uspořádání učebny,
- odborných znalostech a didaktických dovednostech učitele.

Marádová (2008) rozdělila materiální didaktické prostředky následovně:

1. Učební pomůcky

- originální předměty a reálné skutečnosti (jevy, děje, přírodniny),
- zobrazení a znázornění předmětů a realit (zobrazení, zvuk. záznamy, modely),
- textové pomůcky (učebnice, pracovní sešity, časopisy)
- speciální pomůcky (žakovské soupravy, pomůcky pro tělesnou výchovu).

2. Technické výukové prostředky

- auditivní technika (CD přehrávač, magnetofon),
- vizuální technika (diaprojekce),
- řídicí a hodnotící technika (trenažéry, zpětnovazební systémy).

3. Organizační a reprografická technika – fotolaboratoře, kopírovací a rozmnožovací stroje, rozhlasová studia a videostudia, počítače a počítačové sítě, databázové systémy

4. Výukové prostory a jejich vybavení

- učebny (standardní, odborné, učebny s audiovizuální technikou, počítačové učebny),
- laboratoře,
- školní dílny,
- tělocvičny, hudební sály.

5. Vybavení učitele a žáka – psací potřeby, kreslicí a rýsovací potřeby, kalkulátory, notebooky, pracovní oděv, cvičební úbor.

O něco přehlednější dělení materiálních didaktických prostředků uvedli také Svoboda a Vaněček (2016):

1. Učební pomůcky (přímý nositel didaktické informace; přímý vztah k obsahu vzdělání)
 - a) vizuální (předměty z reálného života nebo technické praxe),
 - b) audio (zvuková nahrávka),
 - c) audiovizuální (animace, virtuální laboratoře),
 - d) dotykové (reliéfové obrazy, slepecké písmo),
 - e) čichové a chuťové (spíše v chemii nebo gastronomii).
2. Technické prostředky (pouze zprostředkovatel přenosu učiva studentům)
 - a) výukové prostory a zařízení,
 - b) speciální zařízení a vybavení školy,
 - c) technické pomůcky (PC, tablety a další multimediální prostředky; projekční zvuková, řídicí technika a systémy; zobrazovací a promítací plochy; speciální).

3.2 Nemateriální prostředky

Mezi nemateriální prostředky řadíme organizační formy výuky, výukové metody a výukové zásady.

3.2.1 Organizační formy výuky

Za organizační formy výuky považujeme řízení a uspořádání výuky v určité vzdělávací situaci, čímž rozumíme způsoby organizace výuky vztahující se k uspořádání prostředí a způsobům uspořádání činností učitele a žáků (Zlámal,

2009). Jedná se tedy převážně o vnější uspořádání výchovně vzdělávacího procesu.

Janiš (2010) v kontextu s vymezováním samotného pojmu „organizační formy výuky“ ve své publikaci vychází z aplikování optimálních metod ve výuce a vnějších podmínek (počet žáků ve třídě apod.), které musí být v souladu s obsahem, metodami a stanovenými cíli. Z obou tvrzení je tedy zřejmé, že při výběru vhodného způsobu organizace výuky je nutné brát na zřetel uspořádání prostředí, složení třídy a uspořádání činností učitele a žáků. Zajímavý pohled na organizační formy výuky má také Václavík (2009), jenž pro uspořádání výuky uvádí dvě důležitá hlediska: „s kým a jak“ pracujeme a „kde“ výuka probíhá.

Organizační formy výuky lze členit následujícím způsobem (Janiš, 2010):

- podle hlediska časového (vyučovací hodina, semestr),
- podle způsobu řízení žáků (hromadná, skupinová, individuální),
- podle místa realizace (třída, školní pozemek, dílna),
- podle charakteristiky řízené soustavy (tzn. řízení učební činnosti žáků) - nejčastější hledisko členění.

3.2.2 Výukové metody

Výukové metody jsou prvkem výchovně-vzdělávacího systému, které jsou plně funkční a efektivní jen v rámci celkové koncepce výuky (Maňák a Švec, 2003) Jde o činnost, pomocí níž vyučující řídí učení žáků, a tím je vede k dosažení cíle (Kalhous, 2009). Ve své podstatě se jedná o prostředek napomáhající žákům k získání nových vědomostí a dovedností v průběhu výuky, jde tedy o žákovu a učitelovu spolupráci.

Svoboda a Vaněček (2016) hovoří o výukové metodě, jako o způsobu uspořádání výuky, vyučovací činnosti učitele a aktivit žáků dle didaktických zásad a zásad organizace výuky tak, aby vedly k naplnění cílů výuky.

Existuje několik způsobů členění výukových metod. Uvedeme tedy kombinovaný pohled na výukové metody, které byly rozlišeny do tří skupin (Maňák a Švec, 2003):

A. Klasické výukové metody

1. metody slovní (vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor),
2. metody názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, práce s obrazem, instruktáž),

3. metody dovednostně–praktické (napodobování, manipulování, laborování a experimentování, vytváření dovedností, produkční metody).

B. Aktivizující metody

1. metody diskusní,
2. metody heuristické, řešení problémů,
3. metody situační,
4. metody inscenační,
5. didaktické hry.

C. Komplexní výukové metody

1. frontální výuka,
2. skupinová a kooperativní výuka,
3. partnerská výuka,
4. individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků,
5. kritické myšlení,
6. brainstorming,
7. projektová výuka,
8. výuka dramatem,
9. otevřené učení,
10. učení v životních situacích,
11. televizní výuka,
12. výuka podporovaná počítačem,
13. sugestopedie a superlearning,
14. hypnopedie.

3.2.2.1 Aktivizující metody výuky

Aktivizující metody výuky mají za úkol vzbudit v žácích zájem o zapojení se do výukového procesu. Jde především o to, aby žáci nebyli jen pasivními posluchači, ale aby sami přemýšleli, formulovali své názory, vyhledávali si informace, popřípadě pracovali ve skupinách apod. (Jarošová, 2007). Aktivizující metody jsou důležité jak pro efektivitu výuky, tak pro samotnou motivaci žáků. Díky nim dochází ke stimulaci zájmu žáků o výuku, což může být nástrojem pro zapojení nedostatečně motivovaných žáků do výuky (Kotrba a Lacina, 2011). Příkladem aktivizujících metod výuky mohou být diskuse v malých i velkých

skupinách, debaty, ústní prezentace, práce na projektech, hraní rolí apod. (Jarošová, 2007)

Podrobněji se skupinovým aktivizujícím metodám věnuje Sitná (2009), která mluví o aktivní spolupráci žáků rozdělených do různě velkých týmů. V těchto skupinových pracích žáci hojně využívají formu kritického myšlení (jehož pomocí využívají naučené poznatky k pochopení nové látky) a znají tematický celek v souvislostech (mezipředmětové vztahy). Jako příklady skupinových výukových metod uvedla Sitná (2009): brainstorming, debatu, diskusi, případovou studii a další.

Kotrba a Lacina (2011) uvádí za cíl aktivizujících metod změnu způsobu výuky a její „oživení“, jejichž příkladem jsou kvízy, křížovky nebo otázkové hry. Výsledek aktivizujících metod by měl být stejný jako při klasickém výkladu, konkrétně především srovnatelnost probraného učiva. Vzhledem k časové náročnosti aktivizujících metod jimi nelze plně nahradit klasickou formu výuky, proto Kotrba s Lacinou doporučují tyto metody využívat převážně, jako doplňkovou formu vyučování. (Kotrba a Lacina, 2011)

3.2.3 Didaktické zásady

Didaktické zásady jsou určité požadavky, které v souladu s výukovými a vzdělávacími cíli určují charakter výuky a vztahují se ke všem jejím stránkám, například na učivo, na poznávací činnost žáka, na formy výuky, metody výuky a na materiální didaktické prostředky atd. (Kurelová, 2009). Velice podobně definovali didaktické zásady také Zlámal (2009) nebo Svoboda a Vaněček (2016), podle nichž se jedná o vědecky zdůvodněné požadavky, pravidla procesu výuky, které vymezují obsah, organizaci a metodiku didaktického procesu. Z obou zmiňovaných definic je zřejmá důležitost jejich aplikace ve výuce. Cílem didaktických zásad ve výuce je, aby učitel dodržoval určitá pravidla, jež jsou součástí didaktických zásad tak, aby docílil humanistického přístupu, a především jejich pomocí sledoval samotnou aktivitu žáků (Janiš, 2010).

Zlámal (2009) uvádí, že nejčastěji uváděné didaktické zásady mají úzkou spojitost s výukou odborných předmětů, předkládá tedy následující:

Tradiční

- zásada názornosti,
- zásada uvědomělosti a aktivity,
- zásada soustavnosti,

- zásada přiměřenosti a individuálního přístupu,
- zásada trvalosti.

Méně tradiční

- zásada vědeckosti,
- zásada spojení teorie s praxí,
- zásada zpětné vazby,
- zásada komplexního rozvoje osobnosti žáka.

4 OBOR GEODÉZIE A KATASTR NEMOVITOSTÍ (36-46-M/01)

Studijní vzdělávací obor Geodézie a katastr nemovitostí s kódovým označením 36-46-M/01 je vyučován v rámci středoškolského odborného vzdělávání, které je zakončeno maturitní zkouškou. Jeho úkolem je připravit žáky na výkon geodetického povolání a práci na katastru nemovitostí. Nejdůležitější součástí studia je odborný výcvik, který je nezbytně nutný k tomu, aby si žáci rozšířili odborné kompetence také o praktické dovednosti a návyky s tím spojené.

4.1 Charakteristika oboru

Název vzdělávacího programu: Geodézie a katastr nemovitostí

Kategorie vzdělání: Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)

Forma a délka studia: (viz. RVP Geodézie a katastr nemovitostí)

- čtyři roky v denní formě vzdělávání
- jeden až dva roky v denní formě vzdělávání ve zkráceném studiu pro absolventy oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou
- večerní, dálkové, kombinované nebo distanční vzdělávání je nejvýše o 1 rok delší než vzdělávání v denní formě

Vzdělávací program je zaměřen na osvojování teoretických a praktických znalostí a dovedností, co se týče měřické práce, výpočetní práce, katastru nemovitostí a tvorby map. Žáci se naučí rozhodovat o postupu měření, využívání přístrojů (např. totálních stanic, GPS) a s tím spjaté zpracování měření, jak klasickými způsoby, tak za pomoci moderní výpočetní techniky a geodetického softwaru (Geodézie a katastr nemovitostí, 2020). Žáci získávají znalosti k samotnému zpracování úloh z praxe, návyky práce a kontrolu jejich výsledků.

Dále si osvojí znalosti o způsobech evidence pozemků a staveb, o právních vztazích k nemovitostem, o vytváření a využívání mapových děl a geografických informačních systémech. Žáci budou schopni pracovat s mapovými díly, evidencí pozemků a staveb za využití moderních informačních a komunikačních technologií. V tomto vzdělávacím programu žáci také uplatní získané poznatky z okruhů deskriptivní geometrie, katastru nemovitostí, mapování, fotogrammetrie, kartografie a geografických informačních systémů. Uplatnění absolventů tohoto vzdělávacího programu má široké spektrum. Jejich uplatnění je v zeměměřictví a katastru nemovitostí, a to jak ve státní správě, tak ve sféře podnikatelské. (Geodézie a katastr nemovitostí, 2020) Absolventi se mohou ucházet o pracovní pozice referenta katastru nemovitostí, geodeta, důlního měřiče, fotogrammetra, kartografa nebo operátora geografických informačních systémů (GIS).

4.2 Historie oboru

Se zeměměřictvím neboli geodézií se lidstvo setkávalo téměř od svého vzniku. Mapový obraz se někde objevuje dokonce dříve než znalost písma. Začátek zeměměřictví je zaznamenán již v pátém a čtvrtém tisíciletí př. n. l. na březích Eufratu, Tigridu a Nilu, kde byly prováděny měřické práce za pomoci: olovníc, měřických latí, vodní hladiny a orientace se prováděla za pomoci hvězd a gnómu. Nejstarší mapová schémata byla dochována na území Mezopotámie z období asi 24. stol. př. n. l., která jsou v měřítku rytá do hliněných destiček. Dále se zeměměřictví uplatňovalo při zkoumání tvaru a rozměrů Země; prozkoumávání, objevování a následném mapování nových kontinentů; kreslení a zobrazování ve vzájemných souvislostech. Mapa jako taková prošla celou řadou změn, od náčrtků v písku či na skále, přes rytiny v kostech nebo kamenech až po mapy vyvázané v koberci či vyšité na látku. Na počátku novověku nastal největší rozmach, co se vývoje map týče, kdy mapy byly sice nedokonalé a bez užití znalostí kartografického zobrazení, ale nádherně graficky provedené a iluminované. Tímto vývojem procházela mapa po staletí a v závislosti na lidském poznání a rozvoji techniky vznikla mapa katastrální, tak jak ji známe nyní (Michal, 2005; Hánek, Koza a Hánek, 2010).

4.3 Průmyslová střední škola Letohrad

Průmyslová střední škola Letohrad je zaměřená na vzdělávání v technických oborech. Škola nabízí čtyřleté maturitní a tříleté učňovské studium denní formou, ale také večerní maturitní studium. Vzdělávání je uskutečňováno na dvou pracovištích. Pracoviště střední průmyslové školy (SPŠ) je zaměřeno na čtyřleté denní studium zakončené maturitou a pracoviště středního odborného učiliště (SOU), které je zaměřeno na tříleté denní studium zakončené výučním listem a na tříleté večerní nástavbové studium zakončené maturitní zkouškou.

Pracoviště střední průmyslové školy nabízí studium maturitních oborů Stavebnictví, Geodézie a katastr nemovitostí, Strojírenství – strojírenský technik. Pracoviště středního odborného učiliště (SOU) nabízí studium učňovských oborů Nástrojář, Strojní mechanik (zámečnick), Elektrikář – slaboproud, Elektrikář – silnoproud a nástavbové studium s maturitou pro obory Provozní elektrotechnika a Provozní technika (Průmyslová střední škola Letohrad).

4.4 Střední průmyslová škola zeměměřická, Praha 9

Historie střední průmyslové školy zeměměřické se začala psát od r. 1951, kdy byla otevřena jako samostatná zeměměřická škola. Během několika let se několikrát přestěhovala do jiných prostor, ale v r. 1964 se usídlila na Prahu 9, kde je doposud. Od r. 2003 bylo právo hospodaření převedeno na školu, čímž získala dostatečný nástroj a volnost pro rozšiřování a zkvalitňování odborné výuky.

Střední průmyslová škola zeměměřická nabízí studium dvou čtyřletých maturitních oborů denní formou. Obor Geodézie a katastr nemovitostí a obor Gymnázium, se zaměřením na geografii (Střední průmyslová škola zeměměřická).

PRAKTICKÁ ČÁST

5 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ

Výzkum byl všem osloveným středním školám přístupný od začátku března 2021, formou online anonymních dotazníků. Kvůli pandemické situaci onemocnění sars-covid-19 jsem výzkum nechala přístupný až do konce školního roku 2020/2021, pro případ, že by se některá ze středních škol v souvislosti s rozvolňováním všech opatření chtěla dodatečně zapojit.

Empirické šetření se zaměřují na respondenty ze strany žáků a respondenty ze strany samotných učitelů. Jedná se tedy o dva rozdílné dotazníky (viz. přílohy na konci této bakalářské práce) zkoumající stejnou problematiku ze dvou různých pohledů.

Respondenti byli kontaktováni prostřednictvím vedení škol, případně jiných kontaktních údajů uvedených na webových stránkách jednotlivých středních škol. V úvodním dopise jsem adresáty stručně seznámila s mým studiem a záměrem dotazníkového šetření. Do přílohy jsem připojila náhledy dotazníků pro žáky a učitele a dále vložila hypertextové odkazy na oba dotazníky.

5.1 Cíl empirického šetření

Cílem empirického šetření této bakalářské práce je analyzovat motivaci žáků oboru Geodézie a katastr nemovitostí na jednotlivých středních školách, zhodnotit obecnou motivaci žáků při výběru střední školy ke studiu právě tohoto oboru a zároveň zjistit, jaká je jejich informovanost o oboru samotném. V neposlední řadě empirické šetření zjišťuje působení známek na motivaci žáků.

Data pro empirická šetření jsem se pokusila získat ze všech středních škol nabízejících studium tohoto oboru v České republice, celkem tedy z o osmi. Na základě výsledků z nasbíraných dat vyvodím závěry a doporučení pro efektivní motivaci studentů s tímto zaměřením.

Získané poznatky bych ráda využila ve své případné budoucí praxi. Mohou také dobře posloužit učitelům odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí, případně samotnému vedení jednotlivých středních škol.

5.2 Metoda empirického šetření

Pro získání potřebných dat pro empirické šetření bakalářské práce jsem použila metodu dotazníkového šetření. Má práce obsahuje dva dotazníky, jak již bylo zmíněno výše v úvodu kapitoly pět.

Formu dotazníku jsem zvolila z důvodu hromadného a relativně rychlého získání dat, vhodnou pro použití v distanční formě, a to především kvůli vzniklé pandemické situaci onemocnění sars-covid-19. Pro vyhotovení dotazníků a následný sběr dat jsem použila internetovou platformu www.surveymonkey.com.

V úvodu obou dotazníků jsou respondenti seznámeni se základními informacemi, jako název dotazníku, představení mé osoby a studia, záměr výzkumu a ujištění, že se jedná o anonymní výzkum. Jednotlivé položky v dotazníku jsou systematicky řazeny od jednodušších po složitější tak, aby respondenty ze začátku neodradily, a naopak motivovaly k vyplňování. Zároveň jsem se snažila náročnější otázky prolínat jednoduššími. Pro navození plného pocitu anonymity byly otázky zjišťující podrobnější informace o respondentech zařazeny na konec dotazníku.

Ze všech osmi oslovených středních škol se do výzkumu zapojily jen dvě: Průmyslová střední škola Letohrad a Střední průmyslová škola zeměměřická, Praha 9 (viz. kapitola č. 4.3 a 4.4).

U rozboru každé otázky je přiložen graf a tabulka. Tabulka shromažďuje data celkových počtů odpovědí s výsledkem v procentech. Následný graf znázorňuje přenesená data v procentech.

5.3 Dotazníkové šetření – žáci

Dotazníkové šetření určené pro žáky tvoří celkem 17 otázek – otevřené i uzavřené. Všechny se týkají tématu bakalářské práce. Některé uzavřené otázky mají možnost výběru několika různých odpovědí najednou. U otázek byly vždy uvedené srozumitelné instrukce, jak postupovat při jejich vyplňování.

5.3.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Na základě studia teorie, literární rešerše a vlastních zkušeností se studiem oboru Geodézie a katastr nemovitostí jsem vytvořila dotazníkové šetření pro žáky.

Hlavní výzkumnou otázkou je: Co studenty oboru Geodézie a katastr nemovitostí motivuje a zdali se vůbec cítí být motivovaní?

K nalezení odpovědi na hlavní výzkumnou otázku jsem vytvořila následující dílčí výzkumné otázky a hypotézy:

DVO1: Cítí se žáci ve výuce motivovaní, případně jak by jejich motivaci mohl/a vyučující zlepšit?

H1: Alespoň 50 % žáků se cítí být ve výuce motivováno.

DVO2: Co žáky nejvíce a nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?

H2: Žáky nejvíce motivuje aplikace teoretických poznatků na využití v praxi a zároveň nejméně je motivuje známkování / slovní hodnocení.

DVO3: Co žáky vedlo k výběru tohoto oboru a jaké o něm měli povědomí?

H3: Nejvíce žáků vedl k výběru tohoto oboru samotný zájem o obor, o kterém měli alespoň částečnou představu.

DVO4: Naplňuje dosavadní studium očekávání žáků?

H4: Očekávání, která žáci měli při nástupu na střední školu, byla u většiny z nich naplněna.

DVO5: Jakým způsobem jsou žáci hodnoceni a jak daný způsob působí na jejich motivaci?

H5: Více než 60 % žáků je hodnoceno známkami, ale zároveň by je více motivovalo kombinované hodnocení známkami a slovním hodnocením.

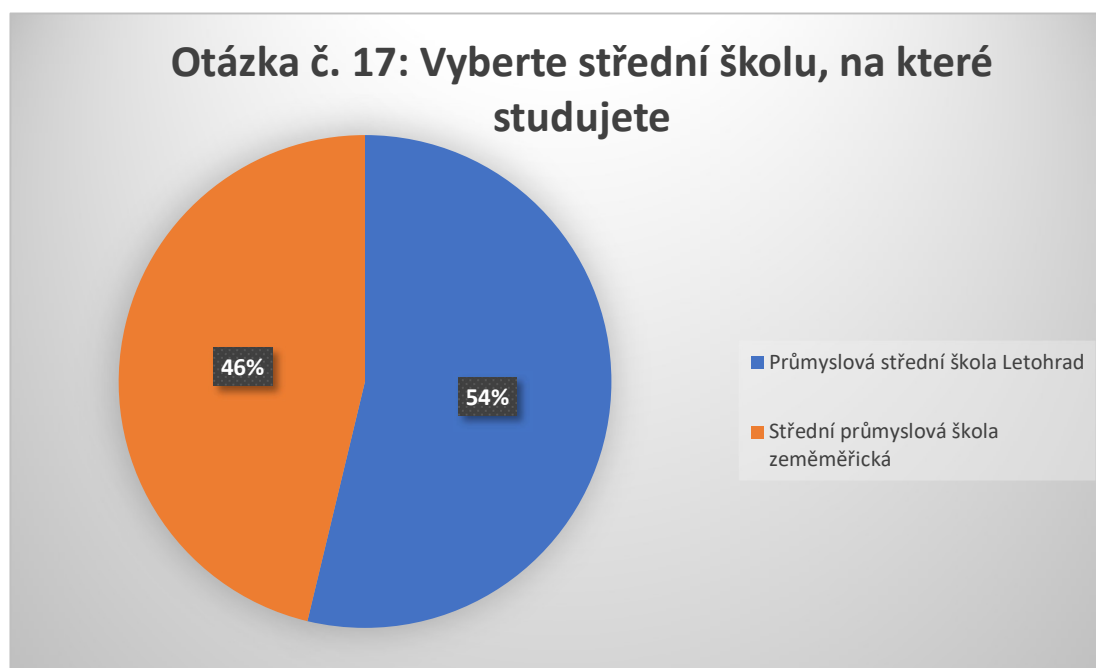
5.3.2 Respondenti

Ze dvou do výzkumu zapojených středních škol jsem od žáků získala celkem 93 vyplněných dotazníků. Údaje o respondentech byly v dotazníkovém šetření zjišťovány v otázkách č. 15–17.

Informace o tom, kolik žáků z každé střední školy se zapojilo do výzkumu jsem zjišťovala v otázce č. 17. Ta vedla ke zjištění, že se do výzkumu zapojilo 50 (54 %) žáků z Průmyslové střední školy Letohrad a 43 (46 %) žáků ze Střední průmyslové školy zeměměřické.

Střední škola	Počet respondentů	Výsledek (%)
Průmyslová střední škola Letohrad	50	54 %
Střední průmyslová škola zeměměřická	43	46 %

Tabulka č. 1: Vyberte střední školu, na které studujete.

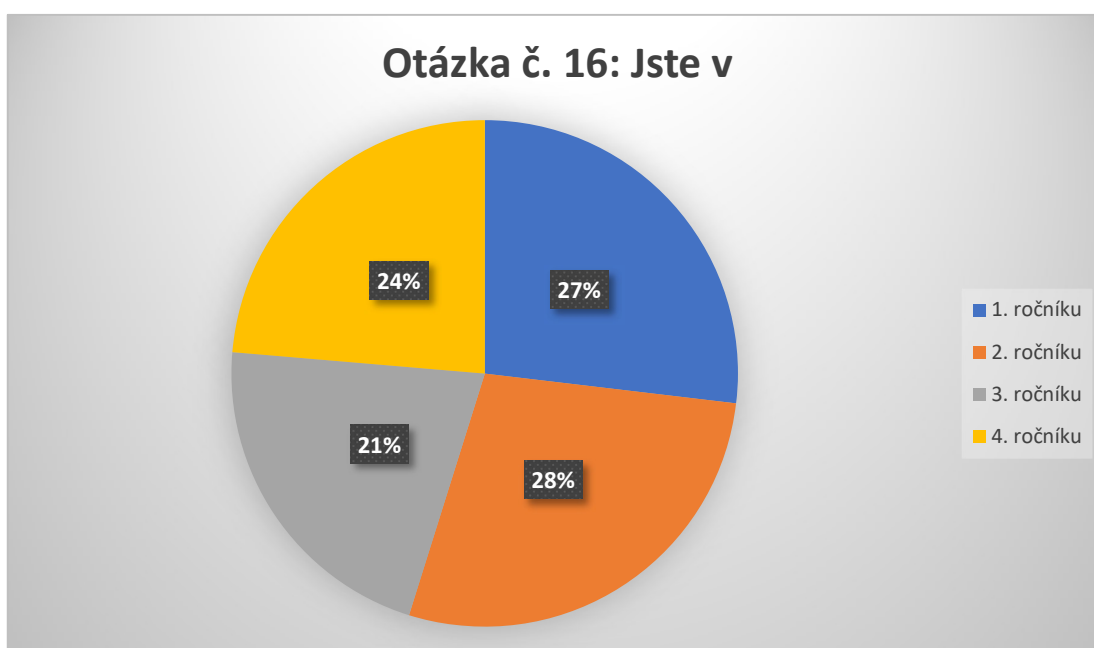

Graf č. 1: Vyberte střední školu, na které studujete

V otázce č. 16 jsem zjišťovala zastoupení jednotlivých ročníků. Největší zastoupení měl druhý ročník s počtem 26 (28 %) respondentů. Dalším byl první ročník, který navštěvuje 25 (27 %) dotazovaných. Čtvrtý ročník byl zastoupen 22 (24 %) respondenty a třetí ročník uvedlo 20 (21 %) žáků.

Ročník	Počet respondentů	Výsledek (%)
1. ročník	25	27 %
2. ročník	26	28 %
3. ročník	20	21 %
4. ročník	22	24 %

Tabulka č. 2: Jste v

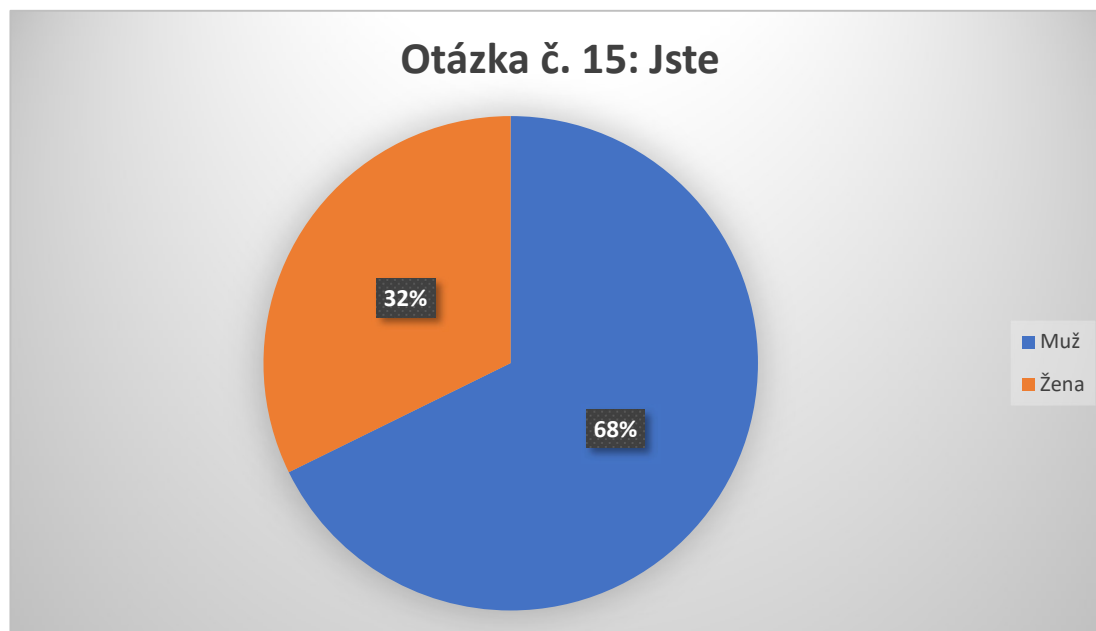

Graf č. 2: Jste v

Otázka č. 15 zjišťovala zastoupení žen a mužů mezi dotázanými respondenty. Zjištění počtu dotazovaných na straně žen 30 (32 %) a na straně mužů 63 (68 %) naplnilo má očekávání, která jsou založena na faktu o převaze popularity technických studijních oborů u mužů.

Pohlaví	Počet respondentů	Výsledek (%)
Žena	30	32 %
Muž	63	68 %

Tabulka č. 3: Jste

Graf č. 3: Jste

5.3.3 Analýza dat podle dílčích výzkumných otázek

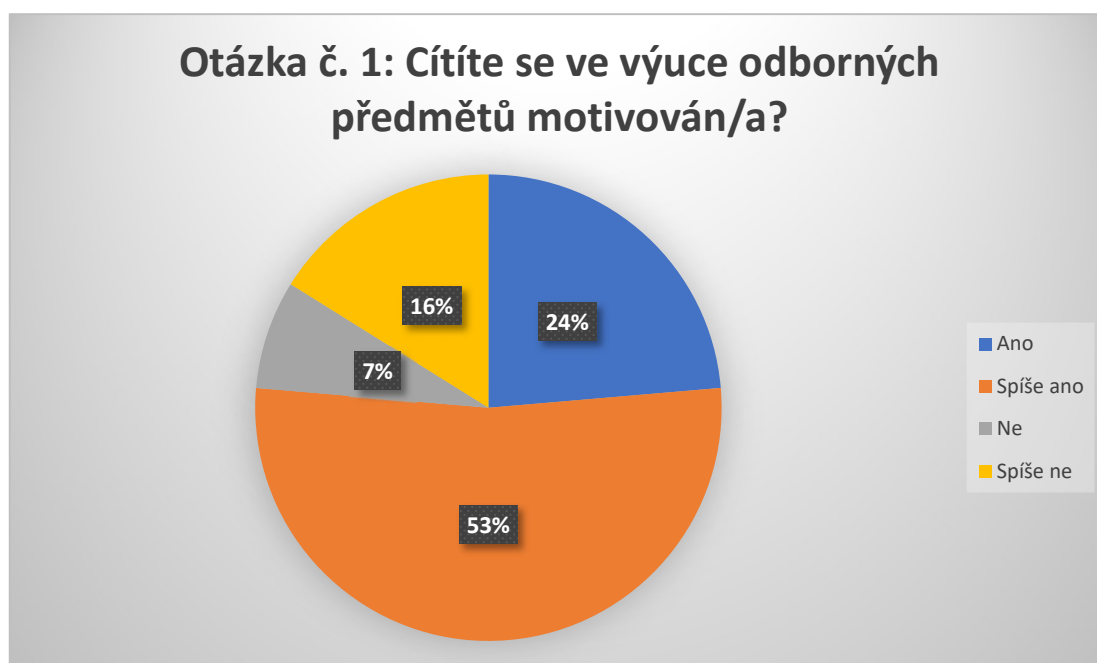
První dílčí výzkumná otázka zkoumá, zda se žáci cítí ve výuce motivovaní, případně, jak by jejich motivaci mohl/a vyučující zlepšit.

Odpověď na první dílčí otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 1, 4, 5, a 14.

Dotazníková otázka č. 1 zjišťovala, zda se žáci cítí ve výuce odborných předmětů motivováni. Většina dotázaných žáků uvedla odpověď „spíše ano“ v zastoupení 49 (53 %) žáků, druhou nejčastější odpovědí bylo „ano“ u 22 (24 %) respondentů. Odpověď „spíše ne“ zvolilo 15 (16 %) dotazovaných a „ne“ uvedlo sedm (7 %) žáků.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	22	24 %
Spíše ano	49	53 %
Ne	7	7 %
Spíše ne	15	16 %

Tabulka č. 4: Cítíte se ve výuce odborných předmětů motivován/a?

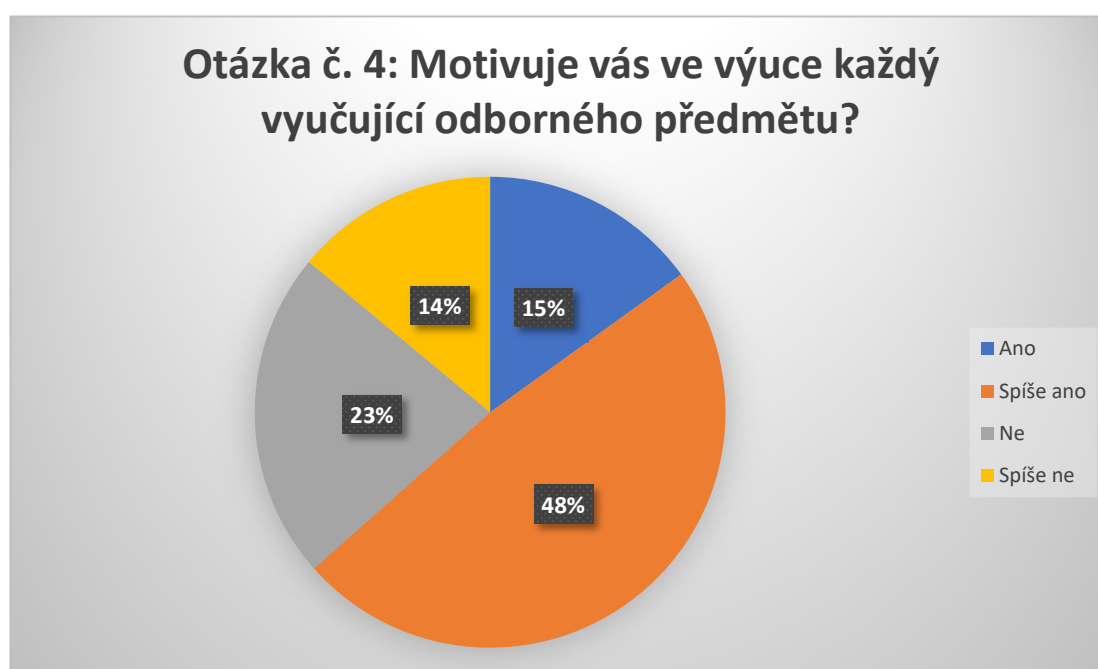

Graf č. 4: Cítíte se ve výuce odborných předmětů motivován/a?

Dotazníková otázka č. 4 zjišťovala, zda jsou žáci ve výuce motivováni každým učitelem odborného předmětu. Odpověď „spíše ano“ uvedlo 45 (48 %) dotázaných žáků. Další nejpočetnější odpovědí bylo „ne“, které uvedlo 21 (23 %) respondentů. „Ano“ uvedlo 14 (15 %) žáků a „spíše ne“ zaznamenalo 13 (14 %) dotazovaných.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	14	15 %
Spíše ano	45	48 %
Ne	21	23 %
Spíše ne	13	14 %

Tabulka č. 5: Motivuje vás ve výuce každý vyučující odborného předmětu?

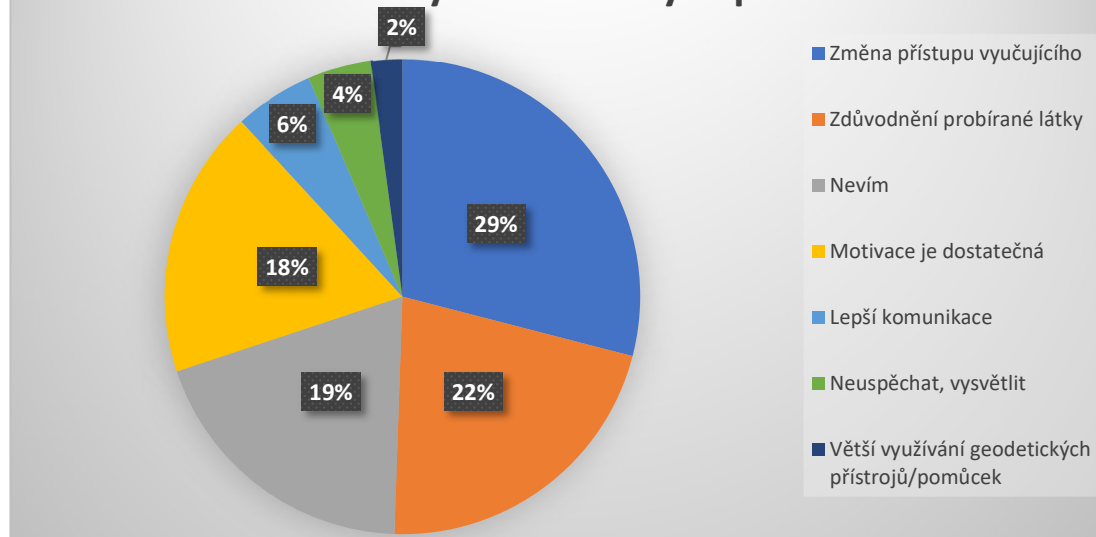
Graf č. 5: Motivuje vás ve výuce každý vyučující odborného předmětu?

Dotazníková otázka č. 5 zjišťovala, jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů. Jedná se o tzv. otevřenou otázku, kde mohli žáci libovolně odpovídat. Pro zjednodušení vyhodnocení této otázky, jsem jednotlivé odpovědi respondentů zobecnila, případně v závorce uvedla jejich podrobnější význam. Nejvíce žáků uvedlo „změnu přístupu vyučujícího“ (zapálenost / nadšení vyučujícího, lepší přístup k žákům, zaujmout žáky) v zastoupení 27 (29 %) responzí. „Zdůvodnění probírané látky“ napsalo 20 (22 %) dotazovaných (proč se daná látka probírá, k čemu ji budou v budoucnu potřebovat). Odpověď „nevím“ uvedlo 18 (19 %) žáků. Za dostatečnou motivaci považuje 17 (18 %) respondentů. „Lepší komunikaci“ napsalo pět (6 %) žáků. Odpověď „neuspěchat, vysvětlit“ (neuspěchat výklad, důkladně vysvětlovat) se objevila u čtyřech (4 %) dotazovaných. Dva (2 %) žáci uvedli větší využívání geodetických přístrojů/pomůcek.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Změna přístupu vyučujícího	27	29 %
Zdůvodnění probírané látky	20	22 %
Nevím	18	19 %
Motivace je dostatečná	17	18 %
Lepší komunikace	5	6 %
Neuspěchat, vysvětlit	4	4 %
Využívání geodetických pomůcek	2	2 %

Tabulka č. 6: Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?

Otázka č. 5: Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?

Graf č. 6: Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?

Dotazníková otázka č. 14 zjišťovala, jak by žáci celkově zhodnotili motivaci ve výuce odborných předmětů na jejich škole. V této otázce žáci hodnotili motivaci pomocí hvězdiček, kdy pět hvězdiček = výborná motivace a jedna hvězdička = nedostatečná motivace. Nejčastěji bylo uděleno 3/5 hvězdiček a to s 41 (44 %) responzemi. S téměř vyrovnaným počtem odpovědí 40 (43 %) bylo uděleno 4/5 hvězdiček. Sedm (8 %) dotazovaných ohodnotilo 2/5 hvězdiček, 1/5 hvězdiček pak tři (3 %) dotazovaní. A pouze dva (2 %) žáci udělili 5/5 hvězdiček.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
5/5 hvězdiček	2	2 %
4/5 hvězdiček	40	43 %
3/5 hvězdiček	41	44 %
2/5 hvězdiček	7	8 %
1/5 hvězdiček	3	3 %

Tabulka č. 7: Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?

Otázka č. 14: Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?

Graf č. 7: Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?

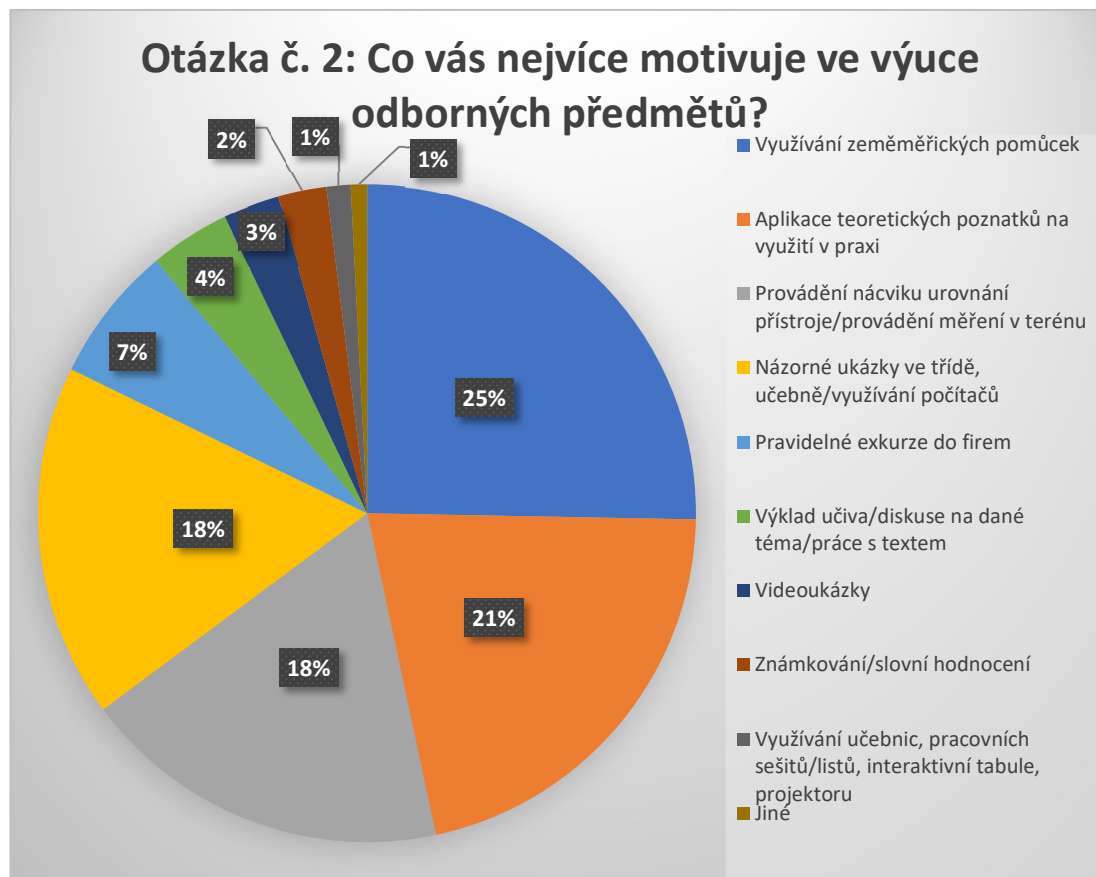
Druhá dílčí výzkumná otázka zkoumá, co žáky nejvíce a nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů.

Odpověď na druhou dílčí otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 2 a 3.

Dotazníková otázka č. 2 zjišťovala, co žáky nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů. V této otázce mohli zvolit libovolný počet odpovědí. Nejvyšší počet responzí mělo využívání zeměměřických pomůcek s počtem 64 (25 %). Dále se s počtem 54 (21 %) označení umístila aplikace teoretických poznatků na využití v praxi. Provádění nácviu urovnání měřického přístroje/provádění měření v terénu získalo 46 (18 %) responzí. Názorné ukázky ve třídě, učebně / využívání počítačů označilo 44 (18 %) dotazovaných. Pravidelné exkurze do firem vybralo 17 (7 %) respondentů. Desetkrát (4 %) byly označeny výklad učiva/diskuse na dané téma/práce s textem. Sedm (3 %) žáků označilo videoukázky. Známkování/slovní hodnocení vybralo šest (2 %) dotazovaných. Pouhé tři (1 %) responze získalo využívání učebnic, pracovních sešitů/listů, interaktivní tabule, projektoru. Položka jiné získala dvě (1 %) odpovědi.

Odpověď	Počet responzí	Výsledek (%)
Využívání zeměměřických pomůcek	64	25 %
Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi	54	21 %
Provádění nácviku/měření	46	18 %
Názorné ukázky ve třídě	44	18 %
Pravidelné exkurze do firem	17	7 %
Výklad učiva/diskuse/práce s textem	10	4 %
Videoukázky	7	3 %
Známkování/slovní hodnocení	6	2 %
Využívání učebnic, pracovních sešitů, interaktivní tabule, projektoru	3	1 %
Jiné	2	1 %

Tabulka č. 8: Co vás nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů?

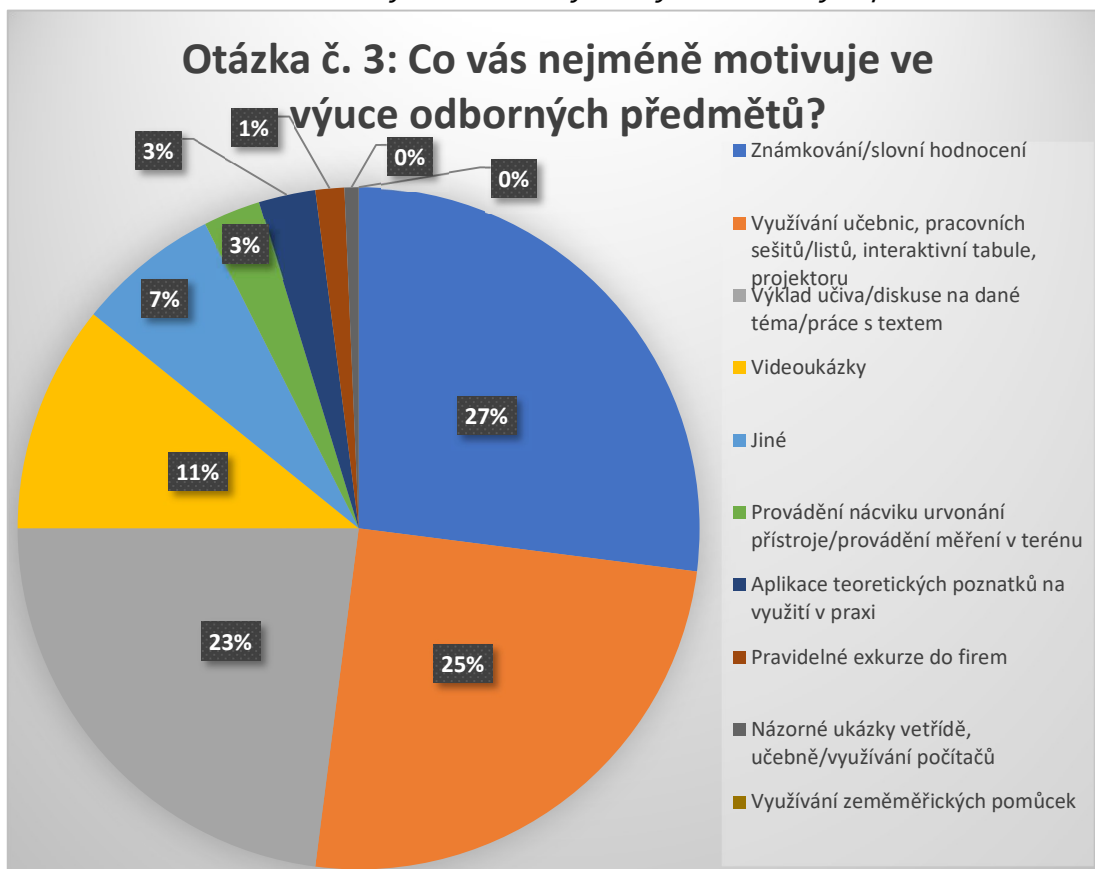

Graf č. 8: Co vás nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů?

Dotazníková otázka č. 3 zjišťovala, co žáky nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů. Zde měli žáci opět možnost zvolit libovolný počet odpovědí. Nejvíce responzí s počtem 40 (27 %) získala odpověď „známkování / slovní hodnocení“. Dále se umístilo „využívání učebnic, pracovních sešitů/listů, interaktivní tabule, projektoru“ s počtem 37 (25 %). „Výklad učiva / diskuse na dané téma / práce s textem“ označilo 34 (23 %) žáků. Videoukázky získaly 16 (11 %) responzí. Položku „jiné“ vybralo deset (7 %) dotazovaných. Čtyři (3 %) respondenti vybrali „provádění nácvičku urovnání měřického přístroje / provádění měření v terénu“. Čtyři (3 %) žáci zvolili „aplikace teoretických poznatků na využití v praxi“. Dvakrát (1 %) byly označeny „pravidelné exkurze do firem“. Jeden respondent (0 %) vybral „názorné ukázky ve třídě, učebně / využívání počítačů“. Pro využívání zeměměřických pomůcek hlasovalo 0 (0 %) žáků.

Odpověď	Počet responzí	Výsledek (%)
Známkování/slovní hodnocení	40	27 %
Využívání učebnic, sešitů, inter. Tabule, projektoru	37	25 %
Výklad učiva/diskuse/práce s textem	34	23 %
Videoukázky	16	11 %
Jiné	10	7 %
Provádění nácviu/měření	4	3 %
Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi	4	3 %
Pravidelné exkurze do firem	2	1 %
Názorné ukázky ve třídě	1	0 %
Využívání zeměměřických pomůcek	0	0 %

Tabulka č. 9: Co vás nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?

Graf č. 9: Co vás nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?

Třetí dílčí výzkumná otázka zkoumá, co žáky vedlo k výběru tohoto oboru a jaké o něm měli povědomí.

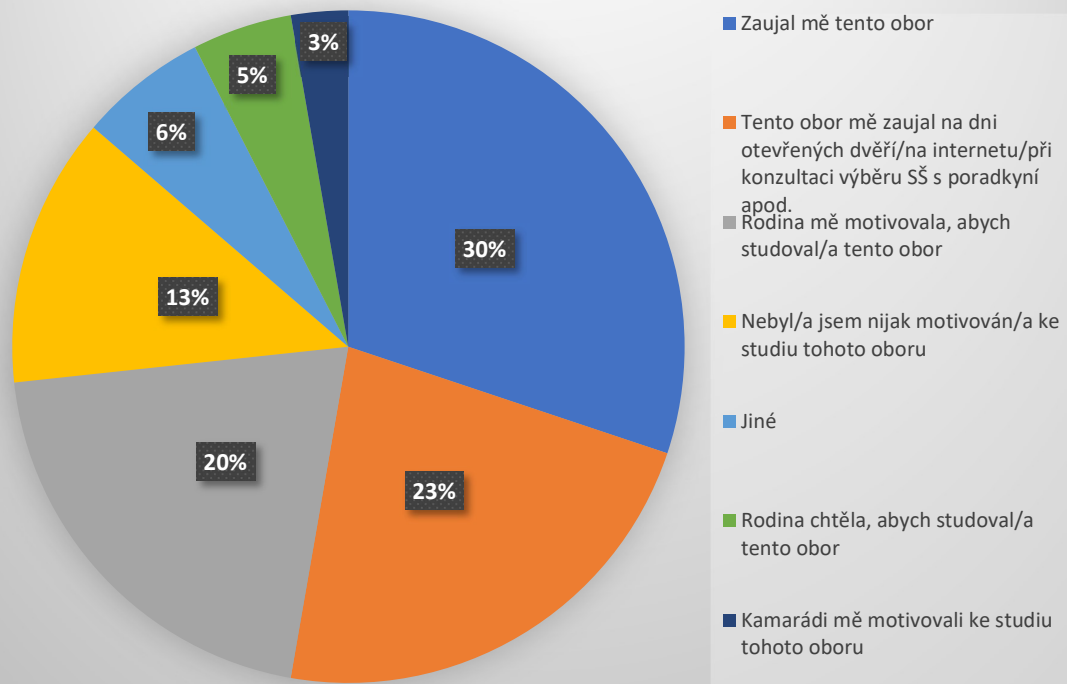
Odpověď na třetí dílčí otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 6, 7 a 8.

Dotazníková otázka č. 6 zkoumala, co žáky při rozhodování, na jakou střední školu půjdou, vedlo ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí. Nejvíce respondentů - 44 (30 %) uvedlo zájem o obor. Další nejpočetnější odpovědí bylo zaujmutí oborem na dni otevřených dveří / internetu / při konzultaci, která získala 33 (23 %) responzí. Motivaci ze strany rodiny vybralo 30 (20 %) žáků. Někteří nebyli nijak motivováni ke studiu tohoto oboru, jedná se o 19 (13 %) dotazovaných. Položku „jiné“ vybralo devět (6 %) respondentů. Sedm (5 %) dotazovaných uvedlo, že rodina chtěla, aby studovali tento obor. Pouze čtyři (3 %) žáci uvedli motivaci ze strany kamarádů.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Zájem o obor	44	30 %
Zaujmutí oborem na DOD/internetu/ při konzultaci	33	23 %
Motivace ze strany rodiny	30	20 %
Žádná motivace ke studiu tohoto oboru	19	13 %
Jiné	9	6 %
Rodina chtěla, aby studovali tento obor	7	5 %
Motivace ze strany kamarádů	4	3 %

Tabulka č. 10: Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?

Otázka č. 6: Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?

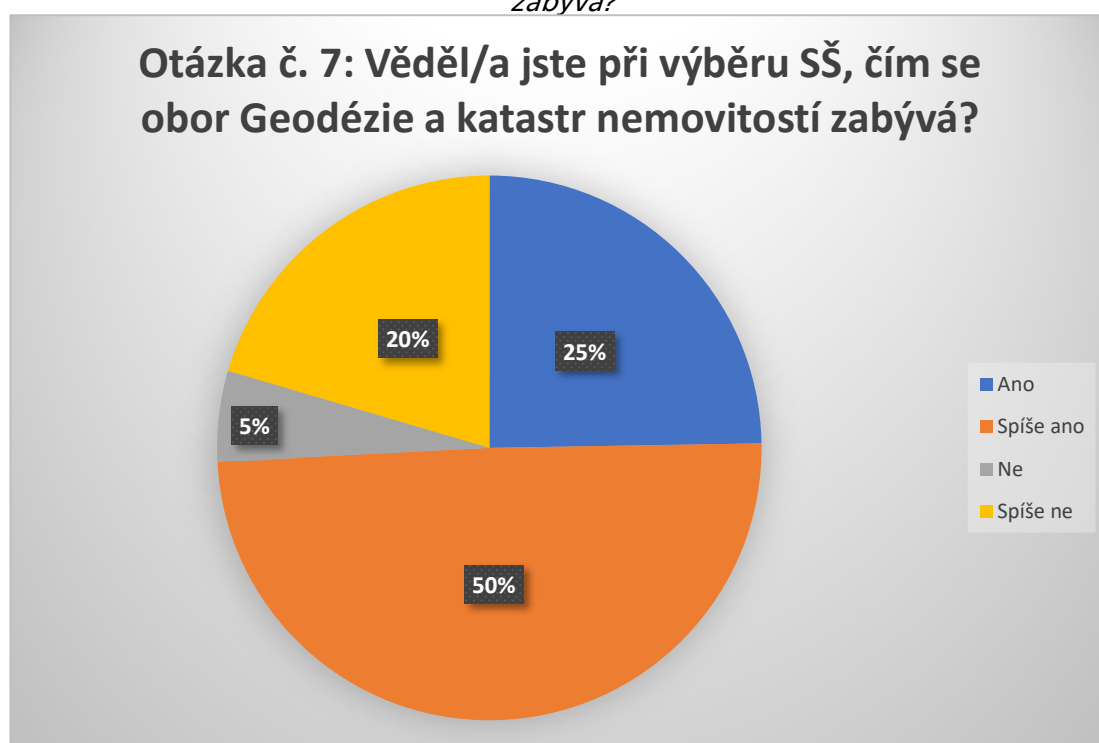

Graf č. 10: Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?

Dotazníková otázka č. 7 zkoumala, zda při výběru SŠ žáci věděli, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá. Většina žáků - 46 (50 %) odpověděla „spíše ano“. „Ano“ vybralo 23 (25 %) dotazovaných. „Spíše ne“ uvedlo 19 (20 %) respondentů a pět (5 %) žáků uvedlo „ne“.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	23	25 %
Spíše ano	46	50 %
Ne	5	5 %
Spíše ne	19	20 %

Tabulka č. 11: Věděl/a jste při výběru SŠ, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá?

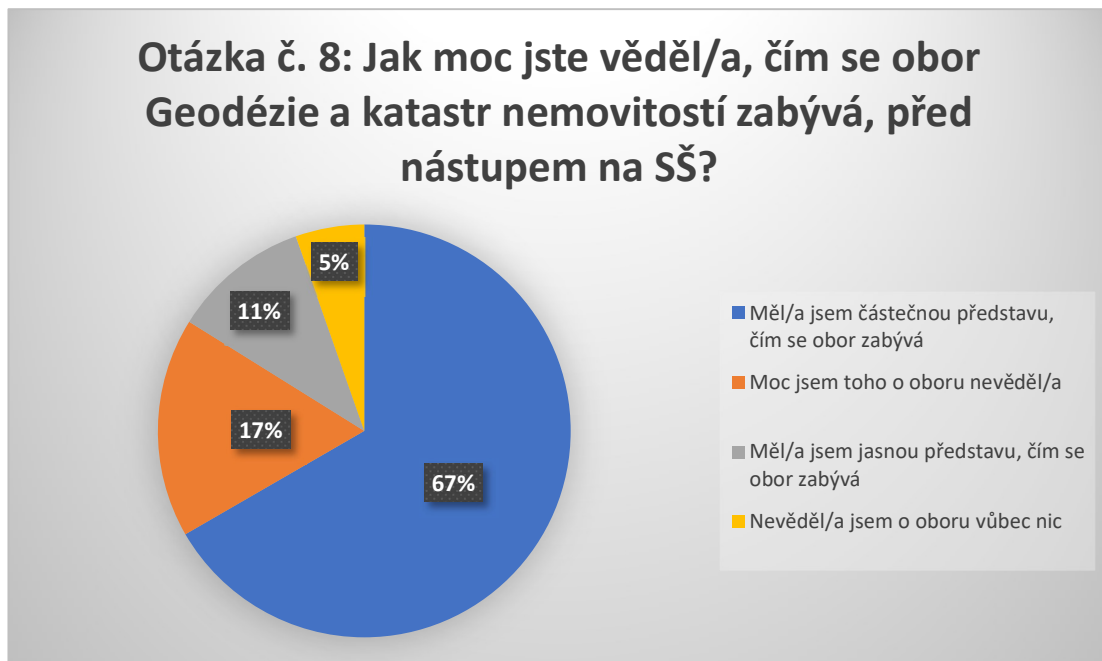

Graf č. 11: Věděl/a jste při výběru SŠ, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá?

Dotazníková otázka č. 8 zjišťovala, jak moc žáci, před nástupem na SŠ věděli, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá. Drtivá většina - 62 (67 %) respondentů uvedla, že měli částečnou představu o tom, čím se obor zabývá. O oboru moc nevědělo 16 (17 %) žáků. Deset (11 %) dotazovaných mělo jasnou představu, čím se obor zabývá a pět (5 %) respondentů uvedlo, že nevědělo o oboru vůbec nic.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Částečná představa	62	67 %
Moc toho o oboru nevěděli	16	17 %
Jasná představa	10	11 %
Nevěděli vůbec nic	5	5 %

Tabulka č. 12: Jak moc jste věděl/a, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá, před nástupem na SŠ?

Graf č. 12: Jak moc jste věděl/a, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá, před nástupem na SŠ?

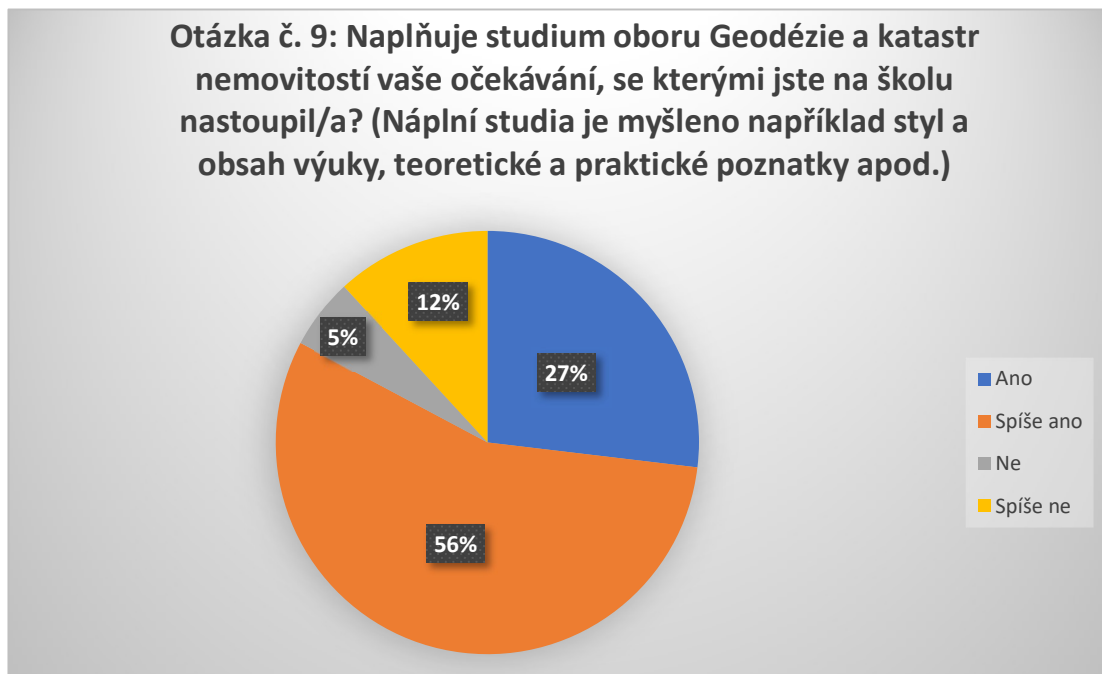
Čtvrtá dílčí výzkumná otázka zkoumá, zda dosavadní studium naplňuje očekávání žáků.

Odpověď na čtvrtou dílčí otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 9 a 10.

Otázka č. 9 zjišťovala, zda studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí naplňuje očekávání žáků, se kterými na školu nastoupili. Nejčastější odpovědí bylo „spíše ano“, označilo ji 52 (56 %) z nich a 25 (27 %) respondentů uvedlo „ano“. „Spíše ne“ uvedlo 11 (12 %) žáků uvedlo a pouze pět (5 %) uvedlo ne.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	25	27 %
Spíše ano	52	56 %
Ne	5	5 %
Spíše ne	11	12 %

Tabulka č. 13: Naplňuje studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí vaše očekávání, se kterými jste na školu nastoupil/a? (Náplní studia je myšleno, například styl a obsah výuky, teoretické a praktické poznatky apod.)

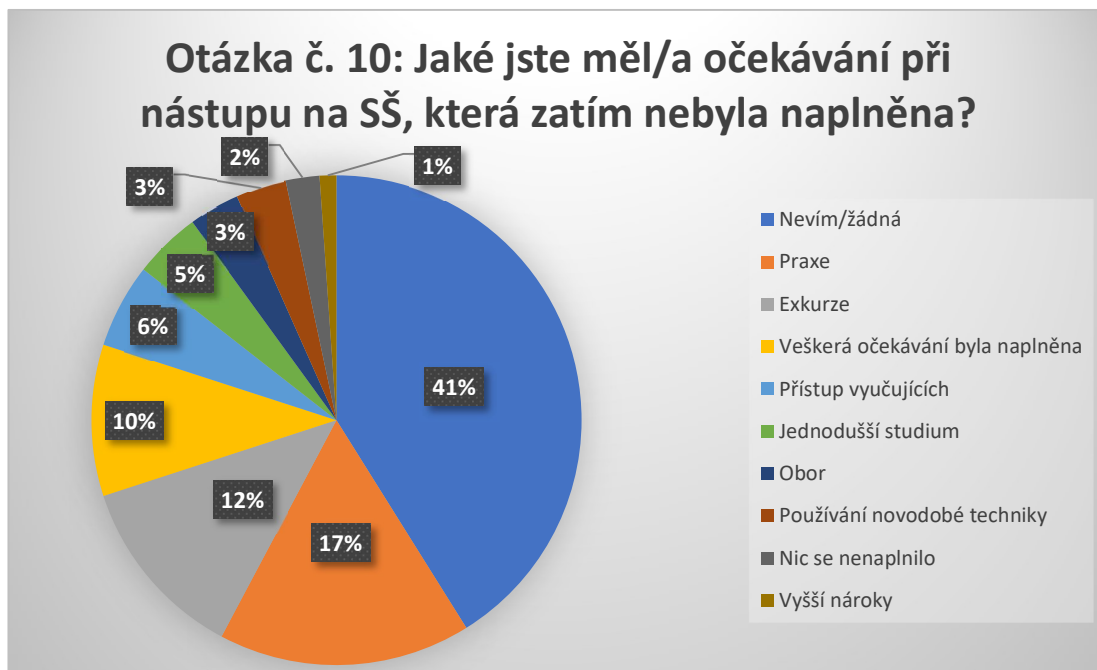

Graf č. 13: Naplňuje studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí vaše očekávání, se kterými jste na školu nastoupil/a? (Náplní studia je myšleno, například styl a obsah výuky, teoretické a praktické poznatky apod.)

Dotazníková otázka č. 10 zkoumala, jaká měli žáci očekávání při nástupu na SŠ, jež zatím nebyla naplněna. Jedná se o tzv. otevřenou otázku, kde mohli žáci libovolně odpovídat. Pro zjednodušení vyhodnocení této otázky, jsem jednotlivé odpovědi žáků zobecnila. Nejvíce respondentů uvedlo odpověď nevím/žádná - 37 (41 %). „Praxe“ vybralo 15 (17 %) dotazovaných, „exkurze“ poté 11 (12 %) žáků. Devět (10 %) respondentů uvedlo, že veškerá očekávání byla naplněna. Pět (6 %) dotazovaných napsalo „přístup vyučujících“. „Jednodušší studium“ byla odpověď čtyř žáků (5 %). Tři (3 %) respondenti uvedli obor, stejný počet, tedy tři (3 %) dotazovaní, odpověděli „používání novodobé techniky“. Dva (2 %) žáci uvedli, že se nic nenaplnilo a jeden (1 %) respondent napsal „vyšší nároky“.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Nevím/žádná	37	41 %
Praxe	15	17 %
Exkurze	11	12 %
Očekávání byla naplněna	9	10 %
Přístup vyučujících	5	6 %
Jednodušší studium	4	5 %
Obor	3	3 %
Používání novodobé techniky	3	3 %
Nic se nenaplnilo	2	2 %
Vyšší nároky	1	1 %

Tabulka č. 14: Jaké jste měl/a očekávání při nástupu na SŠ, která zatím nebyla naplněna?

Graf č. 14: Jaké jste měl/a očekávání při nástupu na SŠ, která zatím nebyla naplněna?

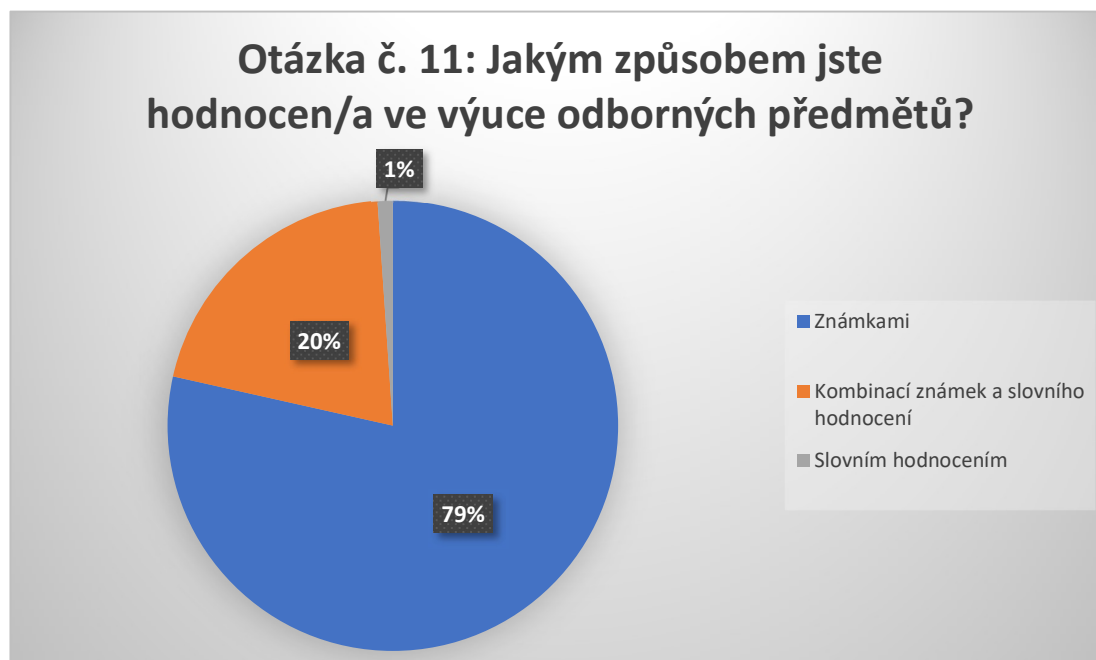
Pátá dílčí výzkumná otázka zkoumá, jakým způsobem jsou žáci hodnoceni a jak daný způsob působí na jejich motivaci.

Odpověď na pátou dílčí otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 11, 12 a 13.

Dotazníková otázka č. 11 zjišťovala, jakým způsobem jsou žáci hodnoceni ve výuce odborných předmětů. Drtivou převahu měla odpověď známkami s počtem 73 (79 %) responzí. Kombinaci známek a slovního hodnocení zvolilo 19 (20 %) žáků a pouze jeden (1 %) dotazovaný uvedl slovní hodnocení.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Známkami	73	79 %
Kombinací známek a slovního hodnocení	19	20 %
Slovním hodnocením	1	1 %

Tabulka č. 15: Jakým způsobem jste hodnocen/a ve výuce odborných předmětů?

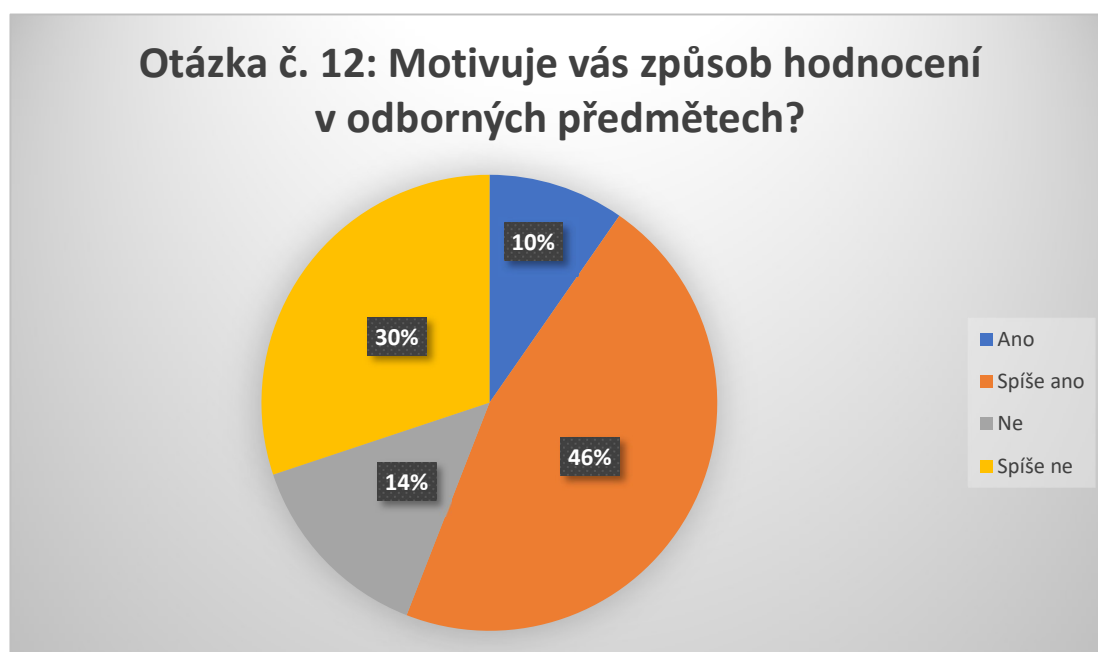

Graf č. 15: Jakým způsobem jste hodnocen/a ve výuce odborných předmětů?

Dotazníková otázka č. 12 zkoumala, jestli žáky motivuje způsob hodnocení v odborných předmětech. Odpověď „spíše ano“ uvedlo 43 (46 %) respondentů. „Spíše ne“ zvolilo 28 (30 %) dotazovaných. „Ne“ uvedlo 13 (14 %) dotazovaných a „ano“ vybralo devět (10 %) žáků.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	9	10 %
Spíše ano	43	46 %
Ne	13	14 %
Spíše ne	28	30 %

Tabulka č. 16: Motivuje vás způsob hodnocení v odborných předmětech?

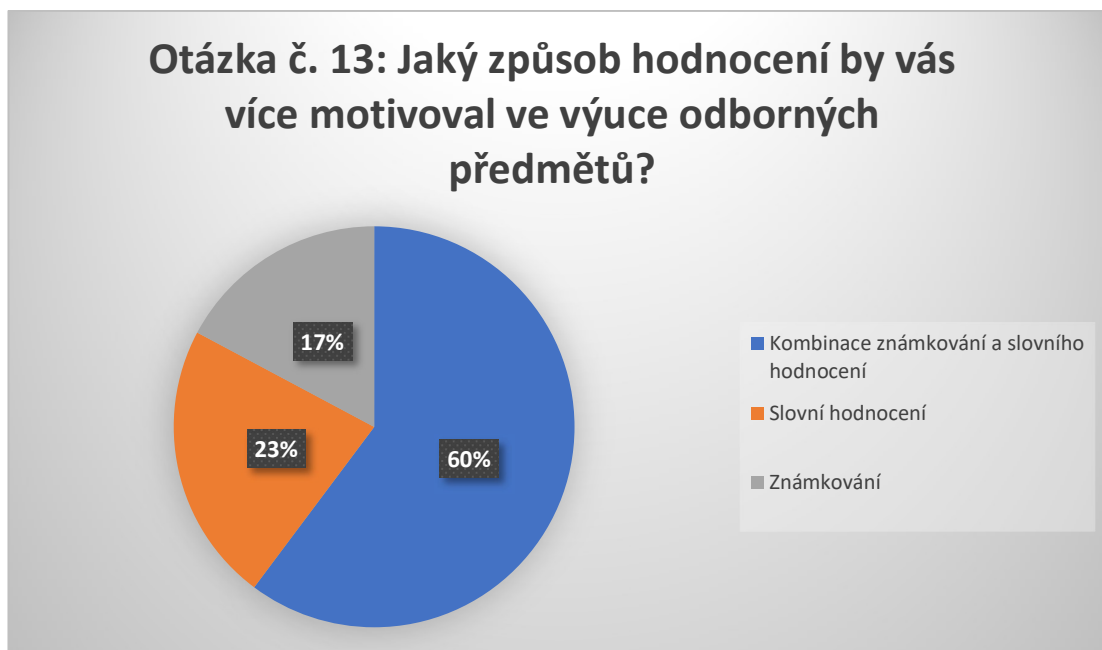

Graf č. 16: Motivuje vás způsob hodnocení v odborných předmětech?

Dotazníková otázka č. 13 zkoumala, jaký způsob hodnocení by žáky více motivoval ve výuce odborných předmětů. Většina respondentů, přesně 56 (60 %), uvedla za svou odpověď kombinaci známkování a slovního hodnocení. Slovní hodnocení by motivovalo 21 (23 %) žáků a 16 (17 %) žáků vybralo známkování.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Kombinace známkování a slovního hodnocení	56	60 %
Slovní hodnocení	21	23 %
Známkování	16	17 %

Tabulka č. 17: Jaký způsob hodnocení by vás více motivoval ve výuce odborných předmětů?

Graf č. 17: Jaký způsob hodnocení by vás více motivoval ve výuce odborných předmětů?

5.3.4 Vyhodnocení výzkumných otázek a hypotéz

Pro splnění stanoveného cíle praktické části této práce, musím odpovědět na veškeré položené výzkumné otázky a vyhodnotit hypotézy. Hlavní výzkumnou otázkou této části práce je zjistit, co žáky oboru Geodézie a katastr nemovitostí motivuje a zdali se vůbec cítí být motivováni. První dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jak se žáci cítí být motivováni, případně, jak by jejich motivaci mohl/a učitel/ka zlepšit. Předpokládám, že alespoň 50 % žáků se ve výuce cítí být motivováno. Druhou dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, co žáky ve výuce nejvíce a nejméně motivuje. Předpokládám, že žáky nejvíce motivuje aplikace teoretických poznatků na využití v praxi, a naopak nejméně známkování. Třetí dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, co žáky vedlo ke studiu tohoto oboru a jaké o něm měli povědomí. Předpokládám, že nejvíce žáků vedl ke studiu tohoto oboru zájem o něj a měli alespoň částečnou představu, co se pod názvem skrývá. Čtvrtou dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jestli dosavadní studium naplňuje očekávání žáků. Předpokládám, že očekávání většiny žáků byla naplněna. Poslední, pátou, dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jakým způsobem jsou žáci hodnoceni a jak daný způsob působí na jejich motivaci. Předpokládám, že více než 60 % žáků je hodnoceno známkami, ale uvítali by kombinaci známek a slovního hodnocení.

První dílčí výzkumná otázka: Cítí se žáci ve výuce motivováni, případně jak by jejich motivaci mohl/a vyučující zlepšit?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda se žáci cítí být ve výuce odborných předmětů motivováni, zda jsou motivováni každým učitelem odborného předmětu, případně jak by vyučující mohl/a jejich motivaci zlepšit, a také jak by žáci celkově zhodnotili motivaci ve výuce odborných předmětů na své škole. Z otázky č. 1 je patrné, že většina žáků se cítí být ve výuce odborných předmětů motivována. Zajímavé je srovnání s otázkou č. 4, kde jsem zjišťovala, zda jsou dotazující motivováni každým vyučujícím. Zde jsem překvapivě zaznamenala patrný pokles kladných odpovědí všech respondentů. Z čehož vyplývá, že i přesto, že se žáci cítí být ve výuce motivováni, není tomu tak u všech učitelů odborných předmětů. U otázky č. 5 měli žáci možnost se vyjádřit k tomu, jak by vyučující mohl/a zlepšit jejich motivaci ve výuce odborných předmětů. Po zobecnění všech responzí jsem došla k překvapivému výsledku, kde největší zastoupení žáků uvedlo změnu přístupu vyučujícího. Jednalo se především o často se opakující odpovědi ve smyslu chybějícího zapálení/nadšení pedagoga do vyučovaného předmětu, nudný/nezáživný výklad, špatný přístup k

žákům (nevhodné připomínky, posměšky, pomluvy apod.). Vysoký počet responzí získala také odpověď „zdůvodnění probírané látky“, kdy žáci uváděli především větší a důkladné zdůvodňování toho, proč se daná látka probírá a k čemu ji budou v budoucnu potřebovat. V otázce č. 14 jsem zjišťovala celkové zhodnocení motivace ve výuce odborných předmětů. Svým školám s téměř stejnými počty nejčastěji žáci udělovali 3/5 a 4/5 hvězdiček. Za zmínku stojí také fakt, že celkově byla motivace žáky lépe hodnocena na Průmyslové střední škole Letohrad.

Hypotéza č. 1: Alespoň 50 % žáků se cítí být ve výuce motivováno.

Tato hypotéza se potvrdila na základě odpovědí na otázku č. 1, kde 53 % respondentů uvedlo odpověď „spíše ano“ a 24 % respondentů odpovědělo „ano“.

Druhá dílčí výzkumná otázka: Co žáky nejvíce a nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?

Cílem této otázky bylo zjistit, co konkrétně žáky ve výuce odborných předmětů nejvíce (otázka č. 2) a nejméně (otázka č. 3) motivuje. Ukázalo se, že nejvíce jsou žáci motivováni pomocí využívání zeměměřických pomůcek, tedy měřické přístroje, pásmo, výtyčka, nivelační lať, hranol apod. Zatímco, za nejméně motivační považují žáci samotné známkování / slovní hodnocení.

Hypotéza č. 2: Žáky nejvíce motivuje aplikace teoretických poznatků na využití v praxi a zároveň nejméně je motivuje známkování / slovní hodnocení.

Na základě responzí na otázky č. 2 a 3 se tato hypotéza nepotvrdila. Za nejvíce motivující označilo 25 % respondentů využívání zeměměřických pomůcek a 27 % žáků naopak vybralo jako nejméně motivující známkování / slovní hodnocení.

Třetí dílčí výzkumná otázka: Co žáky vedlo k výběru tohoto oboru a jaké o něm měli povědomí?

Cílem této otázky bylo zjistit, co žáky vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdou, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí. Dále, jestli respondenti při výběru SŠ věděli, čím se tento obor zabývá a v jaké míře. V otázce č. 6 jsem došla ke zjištění, že nejvíce dotazovaných vedl ke studiu tohoto oboru zájem o něj. V otázce č. 7 bylo zároveň zjištěno, že nejvíce z nich uvedlo, že spíše věděli, čím se obor zabývá a nejčastější responze na otázku č. 8 upřesnily míry této vědomosti na částečnou představu o oboru.

Hypotéza č. 3: Nejvíce žáků vedl k výběru tohoto oboru samotný zájem o obor, o kterém měli alespoň částečnou představu.

Tato hypotéza se na základě responzí na otázky č. 6 a 8 potvrdila. 30 % respondentů uvedlo, že je k výběru oboru vedl samotný zájem o obor a 67 % dotazovaných zároveň uvedlo, že měli částečnou představu o tom, čím se obor zabývá.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka: Naplňuje dosavadní studium očekávání studentů?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda dosavadní studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí naplňuje očekávání žáků, se kterými na školu nastoupili a zároveň jaká byla jejich očekávání, která zatím nebyla naplněna. V otázce č. 9 jsem došla ke zjištění, že očekávání většiny žáků byla spíše naplněna. Responze na otázku č. 10 nám dokazují, že nejvíce dotazovaných neví, nebo nemá žádná očekávání, která by zatím nebyla naplněna. Jedná se tedy o příjemné zjištění, že očekávání většiny žáků byla naplněna a zároveň nejvíce z nich také odpovědělo, že nemají nebo neví o žádných, která by naplněna nebyla.

Hypotéza č. 4: Očekávání, která žáci měli při nástupu na střední školu, byla u většiny z nich naplněna.

Tato hypotéza se na základě responzí z otázky č. 9 potvrdila, kde 56 % respondentů uvedlo odpověď „spíše ano“ (chápeme, jako spíše naplňuje) a 27 % respondentů uvedlo „ano“.

Pátá dílčí výzkumná otázka: Jakým způsobem jsou žáci hodnoceni a jak daný způsob působí na jejich motivaci?

Cílem této otázky bylo zjistit, jakým způsobem jsou žáci ve výuce odborných předmětů hodnoceni, jestli je tento způsob hodnocení motivuje a jaký způsob by je motivoval více. Na základě odpovědí na otázku č. 11 jsem zjistila, že většina žáků je ve výuce odborných předmětů hodnocena známkami. Zároveň došlo v otázce č. 12 ke zjištění, že největší část žáků tento způsob hodnocení ve výuce motivuje. Na základě responzí z otázky č. 13, kde velká většina žáků zvolila kombinaci známkování a slovního hodnocení, jako způsob evaluace, který by je ve výuce více motivoval, můžeme ale vyvodit, že by žáci tuto změnu uvítali.

Hypotéza č. 5: Více než 60 % žáků je hodnoceno známkami, ale zároveň by je více motivovalo kombinované hodnocení známkami a slovním hodnocením.

Tato hypotéza se na základě responzí z otázek č. 11 a 13 potvrdila. Hodnocení v odborných předmětech pomocí známek uvedlo 79 % respondentů a zároveň 60 %

dotazovaných by více motivovala kombinovaná evaluace známkami a slovním hodnocením.

5.4 Dotazníkové šetření – učitelé

Dotazníkové šetření určené pro učitele tvoří celkem 13 otázek. Jedná se o převážně o uzavřené otázky a jednu otevřenou, které se týkají tématu bakalářské práce. Některé uzavřené mají možnost výběru několika různých odpovědí najednou. U otázek byly vždy uvedené srozumitelné instrukce, jak postupovat při jejich vyplňování.

Zřad učitelů/učitelek se mi podařilo získat jen malý výzkumný vzorek, proto následující údaje uvádím jen pro obecnou představu.

5.4.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Na základě studia literatury a literární rešerše jsem vytvořila dotazníkové šetření pro učitele/učitelky odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí.

Hlavní výzkumnou otázkou je: Čím je ovlivňována motivace žáků oboru Geodézie a katastr nemovitostí ze strany učitelů/učitelek ve výuce odborných předmětů?

K nalezení odpovědi na hlavní výzkumnou otázku jsem vytvořila následující dílčí výzkumné otázky a hypotézy:

DVO1: Co učitelé nejvíce využívají k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů?

H1: Ve výuce odborných předmětů nejefektivněji působí k motivaci žáků aplikace teoretických poznatků na využití v praxi.

DVO2: Co nejvíce učitele motivovalo ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia?

H2: Učitele ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia nejvíce motivovala aplikace teoretických poznatků na využití v praxi.

DVO3: Má podle učitelů motivace ve výuce odborných předmětů pozitivní vliv na žáky?

H3: Více než 70 % učitelů vnímá pozitivní vliv motivace na žáky.

DVO4: Jaká je motivovanost samotných učitelů?

H4: Učitelé se cítí alespoň částečně motivováni svým zaměstnavatelem, ale zároveň by ocenili vyšší finanční ohodnocení.

DVO5: Mají učitelé ve výuce dostatek času na motivaci žáků?

H5: Alespoň 50 % učitelů má ve výuce dostatek času na motivaci žáků.

5.4.2 Respondenti

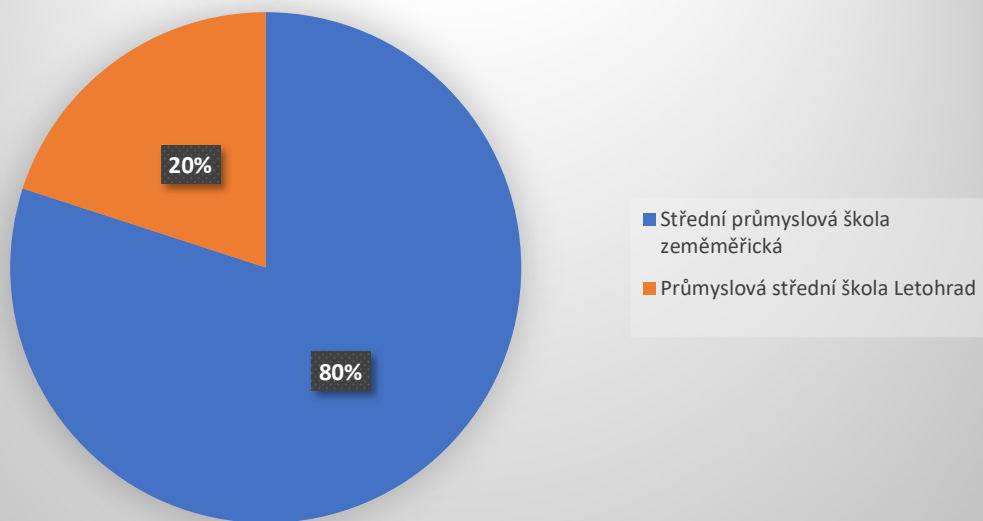
Ze dvou do výzkumu zapojených středních škol jsem od učitelů získala celkem pět vyplněných dotazníků. Vzhledem k nízkému počtu do výzkumu zapojených učitelů nebudou mít mé závěry z výzkumného šetření příliš vysokou výpovědní hodnotu. I přesto provedu detailní analýzu dat a vyhodnocení výzkumných otázek a hypotéz na základě získaných údajů tak, jako tomu bylo u předešlého šetření určeného pro žáky. Získané poznatky tak budou mít čistě orientační účel. Údaje o respondentech byly v dotazníkovém šetření zjišťovány v otázkách č. 9–13.

Informace o tom, kolik učitelů z každé střední školy se zapojilo do výzkumu jsem zjišťovala v otázce č. 13. Tato otázka vedla ke zjištění, že se do výzkumu zapojili čtyři (80 %) učitelé ze Střední průmyslové školy zeměměřické a jeden (20 %) učitel z Průmyslové střední školy Letohrad.

Střední škola	Počet respondentů	Výsledek (%)
Střední průmyslová škola zeměměřická	4	80 %
Průmyslová střední škola Letohrad	1	20 %

Tabulka č. 18: Na jaké střední škole učíte?

Otázka č. 13: Na jaké střední škole učíte?

Graf č. 18: Na jaké střední škole učíte?

V otázce č. 12 jsem zjišťovala věk učitelů. Dva (40 %) z nich uvedli věkovou skupinu 40–50 let, jeden (20 %) skupinu 60 let a více, jeden (20 %) 50–60 let a jeden (20 %) učitel se přiřadil k věkové skupině 30–40 let. Největší zastoupení tak mají pedagogové ve věku 40–50 let.

Věk	Počet respondentů	Výsledek (%)
30–40 let	1	20 %
40–50 let	2	40 %
50–60 let	1	20 %
60 let a více	1	20 %

Tabulka č. 19: Kolik je vám let?

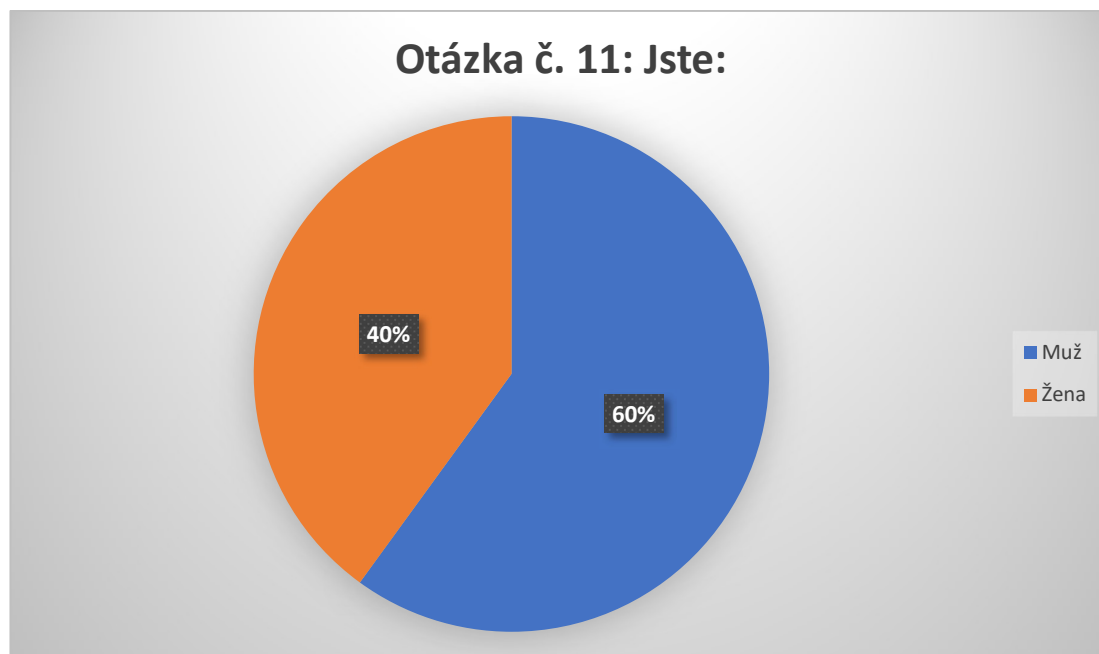

Graf č. 19: Kolik je vám let?

V otázce č. 11 jsem zjišťovala zastoupení žen a mužů mezi respondenty. Ženy byly zastoupeny v počtu dvě (40 %) a muži byli zastoupeni v počtu tři (60 %).

Pohlaví	Počet respondentů	Výsledek (%)
Žena	2	40 %
Muž	3	60 %

Tabulka č. 20: Jste:

Graf č. 20: Jste:

V otázce č. 10 jsem zjišťovala, zda se jedná o interní nebo externí pracovníky školy. Všech pět (100 %) respondentů uvedlo, že jsou interními pracovníky školy.

Typ pracovníka	Počet respondentů	Výsledek (%)
Interní pracovník	5	100 %
Externí pracovník	0	0 %

Tabulka č. 21: Jakým jste pracovníkem?

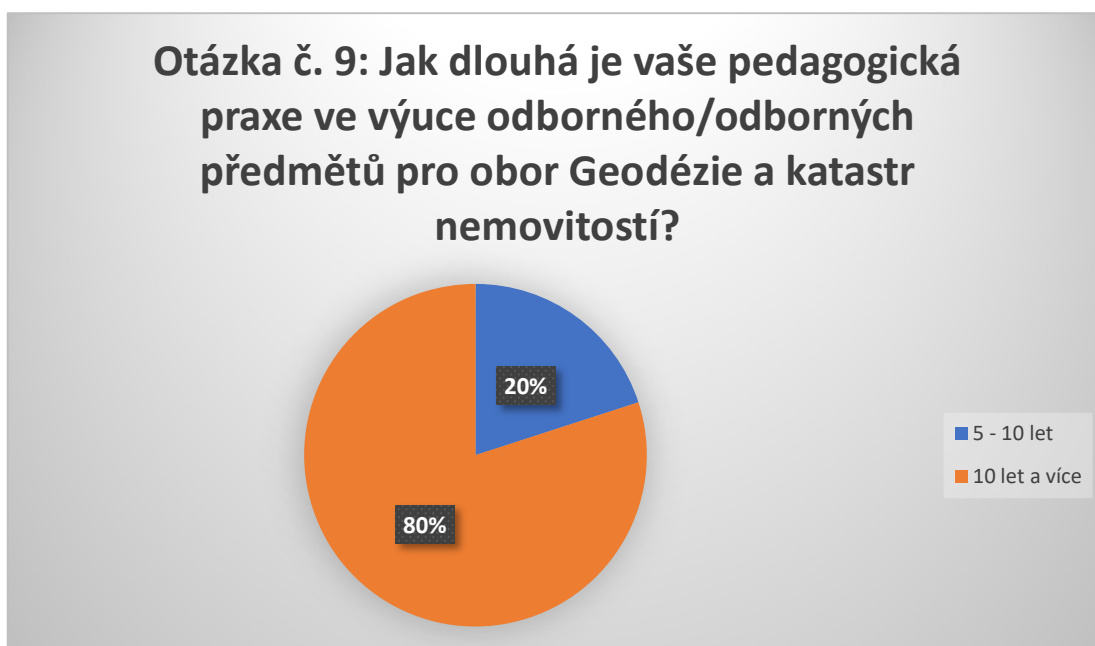

Graf č. 21: Jakým jste pracovníkem?

V otázce č. 9 jsem zjišťovala délku pedagogické praxe jednotlivých učitelů. Největší zastoupení bylo v řadách pedagogů s pedagogickou praxí deset let a více s počtem čtyři (80 %) odpovědi. Jeden (20 %) učitel uvedl, že spadá do kategorie 5–10 let.

Pedagogická praxe	Počet respondentů	Výsledek (%)
5–10 let	1	20 %
10 let a více	4	80 %

Tabulka č. 22: Jak dlouhá je vaše pedagogická praxe ve výuce odborného/odborných předmětů pro obor Geodézie a katastr nemovitostí?

Graf č. 22: Jak dlouhá je vaše pedagogická praxe ve výuce odborného/odborných předmětů pro obor Geodézie a katastr nemovitostí?

5.4.3 Analýza dat podle dílčích výzkumných otázek

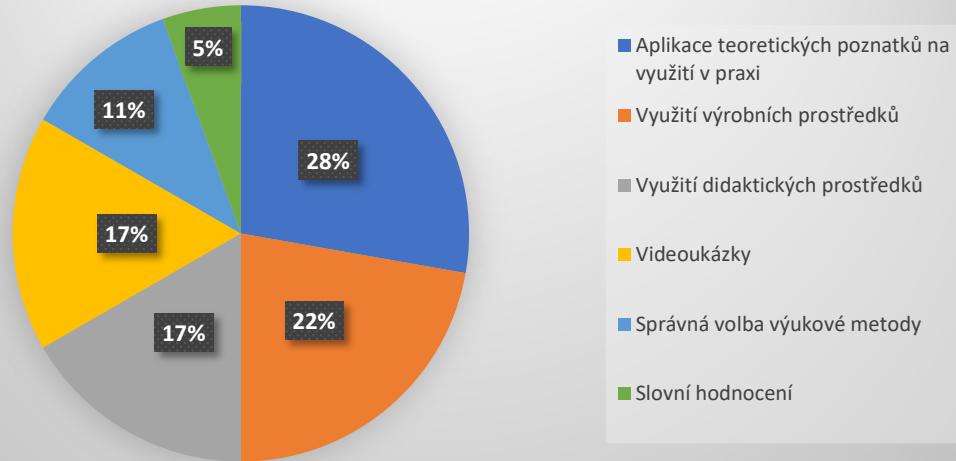
První dílčí výzkumná otázka zkoumá, co učitelé nejvíce využívají k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů.

Odpověď na první dílčí výzkumnou otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 1 a 2. Dotazníková otázka č. 1 zjišťovala, co se učitelům nejvíce osvědčilo v jejich pedagogické praxi k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů. V této otázce mohli učitelé zvolit libovolný počet odpovědí. Nejvíce responzí, tedy pět (28 %), získala odpověď „aplikace teoretických poznatků na využití v praxi“. Dále byla odpověď „využití výrobních prostředků (stroje, měřidla a jiné pomůcky náležící příslušnému oboru)“, kterou označili čtyři (22 %) pedagogové. „Využití didaktických prostředků“ vybrali tři (17 %) respondenti, stejně jako „video ukázky“. Správná volba výukové metody získala dvě (11 %) responze a slovní hodnocení obdrželo jednu (5 %). Odpovědi „známkování“ a „pravidelné exkurze“ neoznačil žádný dotazovaný, a tak předpokládám, že se jim k motivaci žáků vůbec neosvědčily.

Odpověď	Počet responzí	Výsledek (%)
Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi	5	28 %
Využití výrobních prostředků	4	22 %
Využití didaktických prostředků	3	17 %
Videoukázky	3	17 %
Správná volba výukové metody	2	11 %
Slovní hodnocení	1	5 %
Pravidelné exkurze do firem	0	0 %
Známkování	0	0 %

Tabulka č. 23: Co se vám nejvíce osvědčilo ve vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve výuce odborných předmětů?

**Otázka č. 1: Co se vám nejvíce osvědčilo ve
vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve
výuce odborných předmětů?**

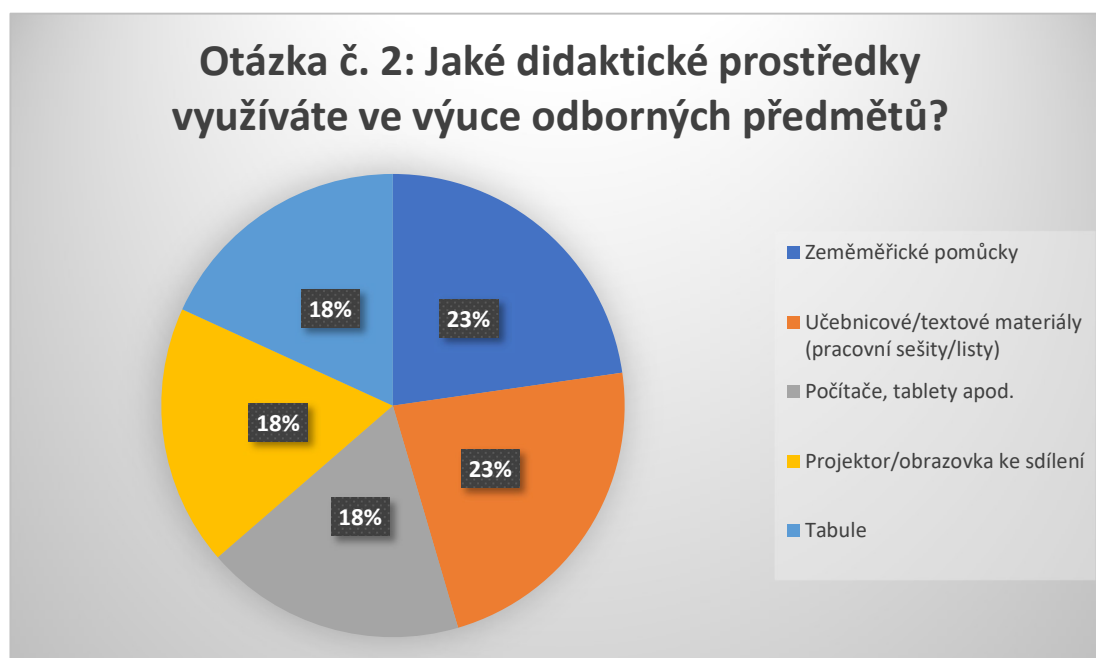

Graf č. 23: Co se vám nejvíce osvědčilo ve vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve výuce odborných předmětů?

Dotazníková otázka č. 2 zjišťovala, jaké didaktické prostředky využívají učitelé ve výuce. V této otázce mohli učitelé opět zvolit libovolný počet odpovědí. Ty s nejvyšším počtem responzí byly „zeměměřické pomůcky (měřické přístroje, latě, hranoly apod.)“ a „učebnicové/textové materiály (pracovní sešity/listy)“. Obě z těchto odpovědí zvolilo pět (23 %) respondentů. „Počítače tablety apod.“ zvolili 4 (18 %) responze, stejně jako „projektor/obrazovka ke sdílení“ a „tabule“.

Odpověď	Počet responzí	Výsledek (%)
Zeměměřické pomůcky	5	23 %
Učebnicové/textové materiály (pracovní sešity/listy)	5	23 %
Počítače/tablety apod.	4	18 %
Projektor/obrazovka ke sdílení	4	18 %
Tabule	4	18 %

Tabulka č. 24: Jaké didaktické prostředky využíváte ve výuce odborných předmětů?

Graf č. 24: Jaké didaktické prostředky využíváte ve výuce odborných předmětů?

Druhá dílčí výzkumná otázka zkoumá, co nejvíce učitele motivovalo ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia.

Odpověď na druhou dílčí otázku vyvodím z dotazníkové otázky č. 3.

Na dotazníkovou otázku č. 3 mohli učitelé opět zvolit libovolný počet odpovědí. Nejobvyklejší byla „aplikace teoretických poznatků na využití v praxi“ s celkovým počtem čtyři responze (37 %). Dále byla odpověď „využití výrobních prostředků (stroje, měřidla a jiné pomůcky náležící k oboru)“, kterou označili tři vyučující (27 %). „Využití didaktických prostředků (učebnice, interaktivní tabule, projektor, počítače apod.)“ zvolili dva (18 %) pedagogové. „Známky“ vybral jeden (9 %) respondent, stejně jako odpověď „správná volba výukové metody“.

Odpověď	Počet responzí	Výsledek (%)
Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi	4	37 %
Využití výrobních prostředků	3	27 %
Využití didaktických prostředků	2	18 %
Známky	1	9 %
Správná volba výukové metody	1	9 %

Tabulka č. 25: Co vás nejvíce motivovalo ve výuce odborných předmětů ze strany vyučujících v době, kdy jste vy byl/a studentem/studentkou?

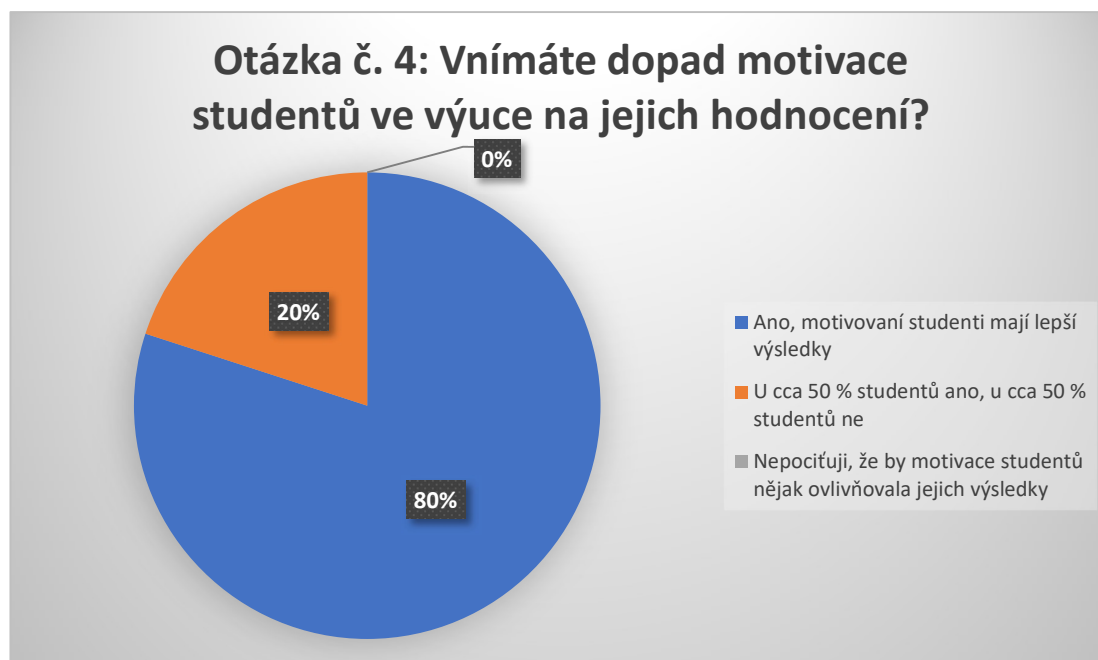
Graf č. 25: Co vás nejvíce motivovalo ve výuce odborných předmětů ze strany vyučujících v době, kdy jste vy byl/a studentem/studentkou?

Třetí dílčí výzkumná otázka zkoumá, jestli má podle učitelů motivace ve výuce odborných předmětů pozitivní vliv na žáky.

Odpověď na třetí dílčí výzkumnou otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 4 a 5. Dotazníková otázka č. 4 zjišťovala, jestli učitelé vnímají dopad motivace žáků na jejich hodnocení. Čtyři (80 %) z nich odpověděli, že motivovaní žáci mají lepší výsledky. Jeden (20 %) učitel odpověděl, že u cca 50 % studentů dopad pocituje a u cca 50 % studentů dopad nepocituje. Odpověď „nepocituji, že by motivace studentů nějak ovlivňovala jejich výsledky“ nezvolil žádný z respondentů.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano, motivovaní studenti mají lepší výsledky	4	80 %
U cca 50 % studentů ano, u cca 50 % studentů ne	1	20 %
Nepocituji, že by motivace studentů nějak ovlivňovala jejich výsledky	0	0 %

Tabulka č. 26: Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich hodnocení?

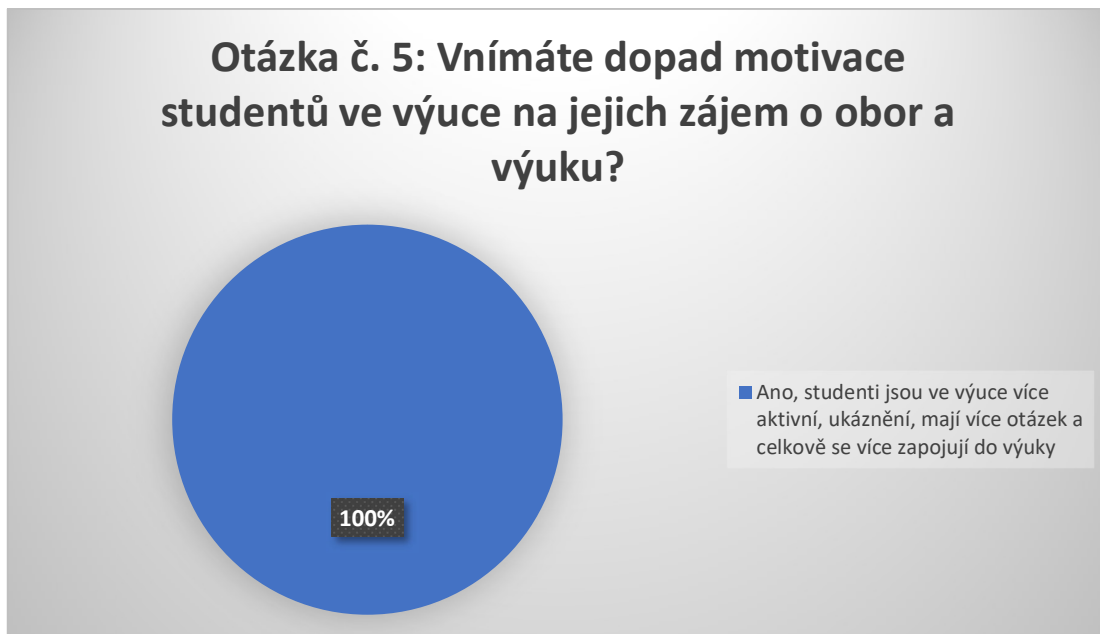

Graf č. 26: Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich hodnocení?

Dotazníková otázka č. 5 zjišťovala, jestli učitelé vnímají dopad motivace žáků na jejich zájem o obor a výuku. Pět (100 %) učitelů odpovědělo, že ano (studenti jsou ve výuce více aktivní, ukáznění, mají více otázek a celkově se více zapojují do výuky).

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	5	100 %
U cca 50 % studentů ano, u cca 50 % studentů ne	0	0 %
Ne, motivace studentů ve výuce nijak nezvyšuje jejich zájem o obor/výuku	0	0 %

Tabulka č. 27: Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich zájem o obor a výuku?

Graf č. 27: Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich zájem o obor a výuku?

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka zkoumá, jaká je motivovanost samotných učitelů.

Odpověď na čtvrtou dílčí výzkumnou otázku vyvodím z dotazníkových otázek č. 6 a 7. Dotazníková otázka č. 6 zjišťovala, jestli se učitelé cítí dostatečně motivováni zaměstnavatelem k výkonu své profese. Čtyři (80 %) respondenti uvedli, že se cítí být motivováni. Pouze jeden (20 %) dotazovaný označil, že se cítí být částečně motivován. Ani jeden z pedagogů neuvedl odpověď „ne“.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	4	80 %
Částečně	1	20 %
Ne	0	0 %

Tabulka č. 28: Cítíte se dostatečně motivován/a zaměstnavatelem k výkonu své profese?

Graf č. 28: Cítíte se dostatečně motivován/a zaměstnavatelem k výkonu své profese?

Dotazníková otázka č. 7 zkoumala, jakým způsobem by učitelé uvítali, aby je zaměstnavatel více motivoval. Jedná se o tzv. otevřenou otázku, kde mohli libovolně odpovídat. Dva (40 %) respondenti uvedli lepší finanční ohodnocení. Další dva (40 %) napsali, že motivace je dostatečná. Jednoho (20 %) dotazovaného by motivovalo více času na další odborné vzdělávání.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Lepší finanční ohodnocení	2	40 %
Motivace je dostatečná	2	40 %
Více času na další odborné vzdělávání	1	20 %

Tabulka č. 29: Jakým způsobem byste uvítal/a, aby vás zaměstnavatel více motivoval?

Graf č. 29: Jakým způsobem byste uvítal/a, aby vás zaměstnavatel více motivoval?

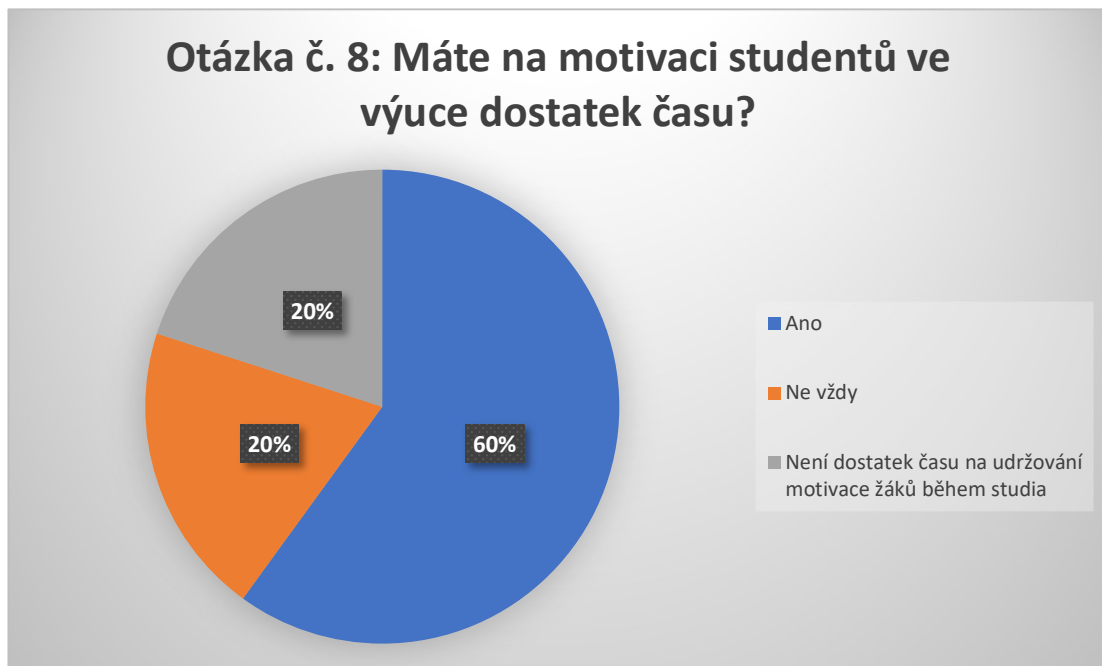
Pátá dílčí výzkumná otázka zkoumá, jestli mají učitelé ve výuce dostatek času k motivaci žáků.

Odpověď na pátou dílčí výzkumnou otázku vyvodím z dotazníkové otázky č. 8.

Na dotazníkovou otázku č. 8 odpověděli tři (60 %) učitelé kladně tzn., že mají na motivaci dostatek času. Jeden (20 %) dotazovaný uvedl odpověď „ne vždy“. Jeden (20 %) odpověděl, že není dostatek času na udržování motivace žáků během studia.

Odpověď	Počet respondentů	Výsledek (%)
Ano	3	60 %
Ne vždy	1	20 %
Není dostatek času na udržování motivace žáků během studia	1	20 %

Tabulka č. 30: Máte na motivaci studentů ve výuce dostatek času?

Graf č. 30: Máte na motivaci studentů ve výuce dostatek času?

5.4.4 Vyhodnocení výzkumných otázek a hypotéz

Pro splnění stanoveného cíle praktické části této práce musím odpovědět na veškeré položené výzkumné otázky a vyhodnotit hypotézy. Hlavní výzkumnou otázkou této části práce je zjistit, čím je ovlivňována motivace žáků daného oboru ze strany učitelů/učitelek ve výuce odborných předmětů. První dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, co pedagogové nejvíce využívají k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů. Předpokládám, že nejefektivněji působí aplikace teoretických poznatků na využití v praxi. Druhou dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, co nejvíce učitele motivovalo ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia. Předpokládám, že nejvíce je motivovala taktéž aplikace teoretických poznatků na využití v praxi. Třetí dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jestli má podle pedagogů motivace ve výuce odborných předmětů pozitivní vliv na žáky. Předpokládám, že více než 70 % z nich vnímá její pozitivní vliv na žáky. Čtvrtou dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jaká je motivovanost samotných učitelů. Předpokládám, že se učitelé cítí alespoň částečně motivováni, ale zároveň by ocenili vyšší finanční ohodnocení. Poslední, pátou dílčí výzkumnou otázkou jsem zjišťovala, jestli mají pedagogové ve výuce dostatek času na motivaci žáků. Předpokládám, že na ni má většina učitelů ve výuce dostatek času.

První dílčí výzkumná otázka: Co učitelé nejvíce využívají k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů?

Cílem této otázky bylo zjistit, co se učitelům nejvíce v pedagogické praxi osvědčilo k motivaci žáků ve výuce odborných předmětů a také, jaké didaktické prostředky využívají. Z otázky č. 1 je patrné, že nejvíce se k motivaci učitelům osvědčila aplikace teoretických poznatků na využití v praxi. Zároveň se v otázce č. 2 nejvíce pedagogů shodlo na následujících nejčastěji využívaných didaktických prostředcích ve výuce odborných předmětů: zeměměřické pomůcky (měřické přístroje, latě, hranoly apod.) a učebnicové/textové materiály (pracovní sešity/listy). Zajímavé je zjištění, že nejhojněji ve výuce využívané zeměměřické pomůcky byly zároveň žáky označeny, jako to, co je ve výuce nejvíce motivuje.

Hypotéza č. 1: Ve výuce odborných předmětů nejefektivněji působí k motivaci žáků aplikace teoretických poznatků na využití v praxi.

Tato hypotéza se potvrdila na základě odpovědí na otázku č. 1, kde 28 % responzí získala aplikace teoretických poznatků na využití v praxi.

Druhá dílčí výzkumná otázka: Co nejvíce učitele motivovalo ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia?

Cílem této otázky bylo zjistit, co konkrétně nejvíce motivovalo samotné učitele ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia. Z responzí na otázku č. 3 jsem zjistila, že se jednalo o aplikaci teoretických poznatků na využití v praxi. Překvapivý je fakt, že samotní učitelé označili tuto odpověď zároveň jako nejlépe působící na motivaci žáků.

Hypotéza č. 2: Učitelé ve výuce odborných předmětů za dob jejich studia nejvíce motivovala aplikace teoretických poznatků na využití v praxi.

Tato hypotéza se potvrdila na základě responzí na otázku č. 3, kde byla aplikace teoretických poznatků na využití v praxi vyučujícími označena za nejvíce motivující.

Třetí dílčí výzkumná otázka: Má podle učitelů motivace ve výuce odborných předmětů pozitivní vliv na žáky?

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli učitelé vnímají pozitivní dopad motivace žáků ve výuce na jejich hodnocení a na jejich zájem o obor a výuku. Z odpovědí na otázku č. 4 je patrné, že většina učitelů zaznamenala pozitivní dopad motivace žáků na jejich výsledky. Zároveň je z otázky č. 5 zřejmé, že učitelé zároveň zaznamenali pozitivní vliv motivace žáků na jejich zájem o obor a výuku (studenti jsou více aktivní, ukáznění, mají více otázek a celkově se více zapojují do výuky).

Hypotéza č. 3: Více než 70 % učitelů vnímá pozitivní vliv motivace na žáky.

Tato hypotéza se potvrdila na základě responzí na otázku č. 4 a 5. Kde v otázce č. 4 zaznamenalo 80 % učitelů pozitivní dopad motivace žáků na jejich výsledky a v otázce č. 5, která zkoumala zájem o obor a výuku, to bylo 100 %.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka: Jaká je motivovanost samotných učitelů?

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli se učitelé cítí být dostatečně motivováni svým zaměstnavatelem k výkonu své profese a zároveň, jakým způsobem by uvítali, aby je zaměstnavatel více motivoval. Z otázky č. 6 je patrné, že většina učitelů se cítí být zaměstnavatelem motivována. Na základě odpovědí na otázku č. 7, by nejvíce učitelů uvítalo lepší finanční ohodnocení, co se motivace týče.

Hypotéza č. 4: Učitelé se cítí alespoň částečně motivováni svým zaměstnavatelem, ale zároveň by ocenili vyšší finanční ohodnocení.

Tato hypotéza se potvrdila na základě odpovědí na otázku č. 6 a 7. Kde v otázce č. 6 uvedlo 80 % učitelů, že se cítí být motivováni a 20 % pedagogů uvedlo, že se cítí být

částečně motivováno. V otázce č. 7 uvedlo 40 % učitelů, že by uvítali lepší finanční ohodnocení.

Pátá dílčí výzkumná otázka: Mají učitelé ve výuce dostatek času na motivaci žáků?

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli mají učitelé ve výuce dostatek času na motivaci žáků. Na základě dat získaných z otázky č. 8 jsem došla ke zjištění, že většina pedagogů dostatek času má.

Hypotéza č. 5: Alespoň 50 % učitelů má ve výuce dostatek času na motivaci žáků.

Tato hypotéza se potvrdila na základě responzí na otázku č. 8, kde 60 % učitelů uvedlo, že mají ve výuce dostatek času na motivaci žáků.

5.5 Doporučení

Na základě výsledků z obou výzkumných šetření doporučuji následující:

OBLAST MOTIVACE ŽÁKŮ

I přesto, že se většina žáků cítí být ve výuce motivována jsem došla k překvapivému zjištění, že tomu tak není u všech učitelů/učitelek. Doporučuji tedy každému učiteli se důkladně zaměřit na motivaci svých žáků. Pro její zlepšení by se učitelé měli také zamyslet nad svým přístupem ať už k žákům, tak i k výuce jako takové. Konkrétněji nad způsobem přednesu výkladu (zapálení/nadšení; nudný/nezáživný výklad) a nad přístupem k žákům, kteří si často stěžují na nevhodné připomínky, posměšky, pomluvy apod., adresované přímo jim. Nápomocné může být také časté zdůrazňování toho, proč se daná látka/učivo probírá nebo k čemu ji žáci v budoucnu využijí. Pro efektivní motivaci doporučuji ve výuce co nejčastěji využívat zeměměřické pomůcky nebo technické pomůcky patřící k danému oboru a zároveň využívat aplikaci teoretických poznatků na využití v praxi. Z výzkumu je zřejmé, že aplikace teoretických poznatků na využití v praxi působí pozitivně na motivaci žáků již po generace.

OBLAST MOTIVACE UČITELŮ

Vzhledem k tomu, že motivovanost samotných učitelů může silně ovlivňovat to, jakým způsobem a v jaké míře motivují své žáky, je tedy také velice důležité klást důraz na motivaci jich samotných. K tomu se nejvíce nabízí lepší finanční ohodnocení, což je dlouhodobě diskutovaným tématem.

OBLAST VÝBĚRU OBORU (SŠ)

Na základě zjištění ve výzkumném šetření doporučuji větší propagaci oboru mezi všechny žáky základních škol. Vzhledem k tomu, že se jedná o velice specifický obor, není o něm mezi žáky základních škol přílišná informovanost. Dále pro tyto účely doporučuji vytvoření srozumitelných a zároveň motivačních materiálů, které by potenciální zájemce o studium více obeznámily s oborem a náplní jeho studia.

OBLAST HODNOCENÍ

Na základě zjištění ve výzkumném šetření doporučuji zvážit způsob hodnocení žáků. Ti sice považují hodnocení pomocí známkování za motivační, ale pro zefektivnění celého procesu motivace ve výuce by uvítali kombinaci známek a slovního hodnocení. Tento způsob by tak žákům dával přesnější a lepší zpětnou vazbu na jejich výkon a zároveň by jeho prostřednictvím mohl učitel žáky jednoduchým způsobem motivovat.

Závěr

Tato bakalářská práce pojednává o motivaci žáků ve výuce odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí.

V teoretické části jsem se za pomoci literatury snažila proniknout do problematiky motivace. Věnovala jsem se základním pojmům, jako jsou motiv, potřeby a incentivy. U potřeb jsem podrobněji probrala také frustraci potřeb a neznámější Maslowovu teorii potřeb. Největší důraz jsem kladla na kapitulu motivace žáků k učení, ve které jsem probrala vnitřní a vnější motivaci, poznávací motivaci a potřeby, výkonovou motivaci a potřeby, sociální motivaci a potřeby, interakci mezi žáky a učiteli, samotnou motivaci učitelů k výkonu profese, hodnocení a jeho vliv na motivaci a v neposlední řadě jsem se také věnovala nežádoucí motivaci. V další části jsem se zaměřila na didaktické prostředky výuky. Uvedla jsem rozdíly mezi materiálními a nemateriálními prostředky výuky a následně jsem se každé z nich jednotlivě věnovala. Poslední kapitulu jsem vyčlenila samotnému oboru Geodézie a katastr nemovitostí, kde jsem se stručně věnovala charakteristice a historii oboru, za kterými následovaly obecné informace o středních školách, které se zapojily do empirického šetření.

Praktická část byla zaměřena na pohled žáků a učitelů na motivaci ve výuce odborných předmětů, ze dvou do výzkumu zapojených středních škol. Soustředila jsem se především na otázky zjišťující - co žáky motivuje a zda se vůbec cítí být motivováni, jak by mohli učitelé jejich motivaci zlepšit, jak obecně hodnotí motivaci na své střední škole, co je vedlo k výběru tohoto oboru a v jaké míře o něm byli informováni, zda dosavadní studium naplňuje jejich očekávání a jaká jejich očekávání zatím nebyla naplněna. V závěru také zjišťuji, jakým způsobem jsou žáci hodnoceni a jak daný způsob působí na jejich motivaci, případně jaký způsob hodnocení by je ve výuce motivoval více. V dotazníkovém šetření pro učitele jsem obdobně zjišťovala, co nejčastěji využívají k motivaci žáků, co je samotné za dob jejich studia ve výuce nejvíce motivovalo, jestli má z jejich pohledu motivace ve výuce pozitivní vliv na studenty, jaká je samotná motivovanost vyučujících a zda mají ve výuce dostatek času na motivaci žáků. Získaná data jsem vyhodnotila a zobrazila v práci pomocí tabulek a grafů. Následně jsem odpověděla na výzkumné otázky a vyhodnotila hypotézy. V závěru práce jsem stanovila doporučení.

Cíl mé bakalářské práce považuji za splněný a věřím, že veškerá zjištění mohou být ku prospěchu ať už mně samotné v mé budoucí praxi, vyučujícím daného oboru anebo samotným vedením středních škol, které nabízejí studium tohoto oboru.

Seznam použité literatury

1. ADAIR, John Eric. *Efektivní motivace*. Praha: Alfa Publishing, 2004. Management (Alfa Publishing). ISBN 80-868-5100-1.
2. ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-273-7.
3. ELBLOVÁ, Ilona. *Filosofické aspekty procesu motivace* [online]. 2016 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <http://www.mediasres.cz/filosofie-a-psychologie/2995-ilona-elblova-filosoficke-aspekty-procesu-motivace.htm>
4. Geodézie a katastr nemovitostí. *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-06-06]. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/3646M01/Geodezie-a-katastr-nemovitosti/1?zkracene=False>
5. HÁNEK, Pavel, Petr KOZA a Pavel HÁNEK. *Geodézie pro SPŠ stavební*. 4., přeprac. a rozš. vyd., (V Sobotáles vyd. 3.). Praha: Sobotáles, 2010. ISBN 978-80-86817-36-1.
6. JANIŠ, Kamil. *Obecná didaktika – vybraná témata*. Vyd. 4. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-047-4.
7. JAROŠOVÁ, Eva. Aktivizující metody výuky a učební styly. In E. Jarošová, et al., *Rozvoj sociálně psychologických a pedagogických dovedností*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1282-2.
8. KALHOUS, Zdeněk. Výukové metody. In Z. Kalhous, et al., *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
9. KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada, 2005. Pedagogika (Grada). ISBN 80-247-0885-X.
10. KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Brno, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1.
11. KREJČOVÁ, Lenka. *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3474-3.
12. KŘEMÉNKOVÁ, Lucie a Jan Sebastian NOVOTNÝ. *Profil motivační struktury učitele* [online]. 2010 [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/215826371_Profil_motivacni_struktury_ucitele
13. KURELOVÁ, Milena. Didaktické zásady. In Z. Kalhous, et al., *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

14. KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2008. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-7367-434-2.
15. MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-731-5039-5.
16. MARÁDOVÁ, Eva. Materiální didaktické prostředky výuky. In S. Bendl, et al., *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-366-5.
17. MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.
18. MICHAL, Jaroslav. *Zeměměřictví a katastr nemovitostí*. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2005. ISBN 80-726-5083-1.
19. MIŇHOVÁ, Jana a Zdeněk HELUS. *Psychologie ve vzdělávání učitelů a v jejich profesní činnosti*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2009. ISBN 978-80-7043-802-2.
20. MOJŽÍŠOVÁ, Jarmila. Pedagogické hodnocení a evaluace. In S. Bendl, et al., *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-366-5.
21. NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář, 2013. ISBN 978-7439-056-2.
22. OBST, Otto. Materiální didaktické prostředky. In Z. Kalhous, et al., *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
23. PAVELKOVÁ, Isabella. Motivace žáků. In S. Bendl, et al., *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-366-5.
24. PAVELKOVÁ, Isabella. *Motivace žáků k učení: perspektivy orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-729-0092-7.
25. PAVELKOVÁ, Isabella. Nuda ve škole. In H. Krykorková, et al., *Učitel v současné škole*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2010. ISBN 978-80-7308-301-4.
26. PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3.

27. *Průmyslová střední škola Letohrad* [online]. [cit. 2021-7-1]. Dostupné z: <http://www.pssletohrad.cz>
28. RHEINBERG, Falko, František MAN a Jiří MAREŠ. *Pedagogika: Ovlivňování učební motivace* [online]. 51. 2001 [cit. 2020-11-24]. ISSN 2336-2189. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2165&lang=en>
29. SITNÁ, Dagmar. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-246-1.
30. SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1821-7.
31. SLAVÍK, Milan, Jiří HUSA a Ivan MILLER. *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání: [textová studijní opora]*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2007. ISBN 978-80-213-1705-5.
32. STARÝ, Karel. *Učitelé učitelů: náměty na vzdělávání vlastního učitelského sboru*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-513-4.
33. *Střední průmyslová škola zeměměřická* [online]. [cit. 2021-7-1]. Dostupné z: <http://www.spszem.cz>
34. ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Základy pedagogiky*. 2., upr. a rozš. vyd. Praha: Vydavatelství VŠCHT Praha, 2008. ISBN 978-80-7080-690-6.
35. VACÍNOVÁ, Marie. Psychologické aspekty vzdělávání dospělých. In J. Veteška, et al., *Aktuální otázky vzdělávání dospělých: andragogika na prahu 21. století*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-012-9.
36. VÁCLAVÍK, Vladimír. Organizační formy výuky. In Z. Kalhous, et al., *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
37. VANĚČEK, David a kolektiv. Didaktika technických odborných předmětů. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2016. ISBN 978-80-01-05991-3.
38. ZLÁMAL, Jiří. *Didaktika profesního vzdělávání v širším pedagogickém kontextu: (monografie)*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-79-2.

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Schéma průběhu motivace.....	8
Obrázek 2 – Maslowova teorie potřeb.....	10
Obrázek 3 – Graf – Vyberte střední školu, na které studujete.....	35
Obrázek 4 – Graf – Jste v.....	36
Obrázek 5 – Graf – Jste.....	37
Obrázek 6 – Graf – Cítíte se ve výuce odborných předmětů motivován/a?.....	38
Obrázek 7 – Graf – Motivuje vás ve výuce každý vyučující odborného předmětu?.....	39
Obrázek 8 – Graf – Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?.....	40
Obrázek 9 – Graf – Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?.....	41
Obrázek 10 – Graf – Co vás nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů?.....	43
Obrázek 11 – Graf – Co vás nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?.....	44
Obrázek 12 – Graf – Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?.....	46
Obrázek 13 – Graf – Věděl/a jste při výběru SŠ, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá?.....	47
Obrázek 14 – Graf – Jak moc jste věděl/a, čím se oboro Geodézie a katastr nemovitostí zabývá, před nástupem na SŠ?.....	48
Obrázek 15 – Graf – Naplňuje studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí vaše očekávání, se kterými jste na školu nastoupil/a?.....	49
Obrázek 16 – Graf – Jaké jste měl/a očekávání při nástupu na SŠ, která zatím nebyla naplněna?.....	51
Obrázek 17 – Graf – Jakým způsobem jste hodnocen/a ve výuce odborných předmětů?.....	52
Obrázek 18 – Graf – Motivuje vás způsob hodnocení v odborných předmětech?.....	53
Obrázek 19 – Graf – Jaký způsob hodnocení by vás více motivoval ve výuce odborných předmětů?.....	54
Obrázek 20 – Graf – Na jaké střední škole učíte?.....	60
Obrázek 21 – Graf – Kolik je vám let?.....	61
Obrázek 22 – Graf – Jste.....	62
Obrázek 23 – Graf – Jakým jste pracovníkem?.....	63
Obrázek 24 – Graf – Jak dlouhá je vaše pedagogická praxe ve výuce odborného/odborných předmětů pro obor Geodézie a katastr nemovitostí?.....	64
Obrázek 25 – Graf – Co se vám nejvíce osvědčilo ve vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve výuce odborných předmětů?.....	66
Obrázek 26 – Graf – Jaké didaktické prostředky využíváte ve výuce odborných předmětů?.....	67
Obrázek 27 – Graf – Co vás nejvíce motivovalo ve výuce odborných předmětů ze strany vyučujících v době, kdy jste vy byl/a studentem/studentkou?.....	68

Obrázek 28 – Graf – Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich hodnocení?.....	69
Obrázek 29 – Graf – Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich zájem o obor a výuku?.....	70
Obrázek 30 – Graf – Cítíte se dostatečně motivován/a zaměstnavatelem k výkonu své profese?.....	71
Obrázek 31 – Graf – Jakým způsobem byste uvítal/a, aby vás zaměstnavatel více motivoval?.....	72
Obrázek 32 – Graf – Máte na motivaci studentů ve výuce dostatek času?.....	73

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vyberte střední školu, na které studujete.....	35
Tabulka 2 – Jste v.....	36
Tabulka 3 – Jste.....	37
Tabulka 4 – Cítíte se ve výuce odborných předmětů motivován/a?.....	38
Tabulka 5 – Motivuje vás ve výuce každý vyučující odborného předmětu?.....	39
Tabulka 6 – Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?.....	40
Tabulka 7 – Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?.....	41
Tabulka 8 – Co vás nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů?.....	42
Tabulka 9 – Co vás nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?.....	44
Tabulka 10 – Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?.....	45
Tabulka 11 – Věděl/a jste při výběru SŠ, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá?.....	47
Tabulka 12 – Jak moc jste věděl/a, čím se oboro Geodézie a katastr nemovitostí zabývá, před nástupem na SŠ?.....	48
Tabulka 13 – Naplňuje studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí vaše očekávání, se kterými jste na školu nastoupil/a?.....	49
Tabulka 14 – Jaké jste měl/a očekávání při nástupu na SŠ, která zatím nebyla naplněna?.....	50
Tabulka 15 – Jakým způsobem jste hodnocen/a ve výuce odborných předmětů?.....	52
Tabulka 16 – Motivuje vás způsob hodnocení v odborných předmětech?.....	53
Tabulka 17– Jaký způsob hodnocení by vás více motivoval ve výuce odborných předmětů?.....	54
Tabulka 18 – Na jaké střední škole učíte?.....	59
Tabulka 19 – Kolik je vám let?.....	61
Tabulka 20 – Jste.....	62
Tabulka 21 – Jakým jste pracovníkem?.....	63
Tabulka 22 – Jak dlouhá je vaše pedagogická praxe ve výuce odborného/odborných předmětů pro obor Geodézie a katastr nemovitostí?.....	64
Tabulka 23 – Co se vám nejvíce osvědčilo ve vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve výuce odborných předmětů?.....	65
Tabulka 24– Jaké didaktické prostředky využíváte ve výuce odborných předmětů?.....	67
Tabulka 25 – Co vás nejvíce motivovalo ve výuce odborných předmětů ze strany vyučujících v době, kdy jste vy byl/a studentem/studentkou?.....	68
Tabulka 26 – Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich hodnocení?.....	69

Tabulka 27 – Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich zájem o obor a výuku?.....	70
Tabulka 28 – Cítíte se dostatečně motivován/a zaměstnavatelem k výkonu své profese?.....	71
Tabulka 29 – Jakým způsobem byste uvítal/a, aby vás zaměstnavatel více motivoval?.....	72
Tabulka 30 – Máte na motivaci studentů ve výuce dostatek času?.....	73

Příloha č. 1

Dotazník – žáci

Dobrý den, ráda bych vás požádala o anonymní vyplnění následujícího dotazníku, který se zabývá motivací ve výuce odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí. Jsem studentkou 3. ročníku Masarykova ústavu vyšších studií, kde se touto problematikou zabývám ve své bakalářské práci. Pro hlubší vniknutí do této problematiky, jsou pro mě tedy vaše odpovědi v následujícím dotazníku stěžejní. Předem moc děkuji za vyplnění dotazníku, především pak za váš čas, který jste mu věnoval/a.

1. Cítíte se ve výuce odborných předmětů motivován/a?
 - a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Ne
 - d) Spíše ne
2. Co vás nejvíce motivuje ve výuce odborných předmětů?
 - a) Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi
 - b) Video ukázky
 - c) Výklad učiva/diskuse na dané téma/práce s textem
 - d) Názorné ukázky ve třídě, učebně/využití počítačů
 - e) Provádění nácviu urovnání měřického přístroje/provádění měření v terénu
 - f) Využívání učebnic, pracovních sešitů/listů, interaktivní tabule, projektorů
 - g) Využívání zeměměřických pomůcek (měřické přístroje, pásma, výtyčka, nivelační lať, hranol apod.)
 - h) Pravidelné exkurze do firem
 - i) Známkování nebo slovní hodnocení
 - j) Jiné
3. Co vás nejméně motivuje ve výuce odborných předmětů?
 - a) Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi
 - b) Video ukázky
 - c) Výklad učiva/diskuse na dané téma/práce s textem
 - d) Názorné ukázky ve třídě, učebně/využití počítačů

- e) Provádění nácviu urovnání měřického přístroje/provádění měření v terénu
 - f) Využívání učebnic, pracovních sešitů/listů, interaktivní tabule, projektoru
 - g) Využívání zeměměřických pomůcek (měřické přístroje, pásmo, výtyčka, nivelační lať, hranol apod.)
 - h) Pravidelné exkurze do firem
 - i) Známkování nebo slovní hodnocení
 - j) Jiné
4. Motivuje vás ve výuce každý vyučující odborného předmětu?
- a. Ano
 - b. Spíše ano
 - c. Ne
 - d. Spíše ne
5. Jak by mohl/a vyučující zlepšit motivaci ve výuce odborných předmětů?
-
6. Co vás vedlo při rozhodování, na jakou střední školu půjdete, ke studiu oboru Geodézie a katastr nemovitostí?
- a. Rodina chtěla, abych studoval/a tento obor
 - b. Rodina mě motivovala, abych studoval/a tento obor
 - c. Kamarádi mě motivovali ke studiu tohoto oboru
 - d. Zajímal mě tento obor
 - e. Tento obor mě zaujal na dni otevřených dveří/na internetu/při konzultaci výběru SŠ s poradkyní apod.
 - f. Nebyl/a jsem nijak motivována/a ke studiu tohoto oboru
 - g. Jiné
7. Věděl/a jste při výběru SŠ, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá?
- a. Ano
 - b. Spíše ano
 - c. Ne
 - d. Spíše ne
8. Jak moc jste věděl/a, čím se obor Geodézie a katastr nemovitostí zabývá před nástupem na SŠ?
- a. Měl/a jsem jasnou představu, čím se obor zabývá
 - b. Měl/a jsem částečnou představu, čím se obor zabývá
 - c. Moc jsem toho o oboru nevěděl/a

- d. Nevěděl/a jsem o oboru vůbec nic
9. Naplňuje studium oboru Geodézie a katastr nemovitostí vaše očekávání, se kterými jste na školu nastoupil/a? (Náplní studia je myšleno například styl a obsah výuky, teoretické a praktické poznatky apod.)
- a. Ano
 - b. Spíše ano
 - c. Ne
 - d. Spíše ne
10. Jaké jste měl/a očekávání při nástupu na SŠ, která zatím nebyla naplněna?
-
11. Jakým způsobem jste hodnocen/a ve výuce odborných předmětů?
- a. Známkami
 - b. Slovním hodnocením
 - c. Kombinací známek a slovního hodnocení
 - d. Jiné
12. Motivuje vás způsob hodnocení v odborných předmětech?
- a. Ano
 - b. Spíše ano
 - c. Ne
 - d. Spíše ne
13. Jaký způsob hodnocení by vás více motivoval ve výuce odborných předmětů?
- a. Známkování
 - b. Slovní hodnocení
 - c. Kombinace známkování a slovního hodnocení
14. Jak byste celkově zhodnotil/a motivaci ve výuce odborných předmětů na vaší škole?
- a. 1 hvězdička
 - b. 2 hvězdičky
 - c. 3 hvězdičky
 - d. 4 hvězdičky
 - e. 5 hvězdiček
15. Jste
- a. Muž
 - b. Žena
16. Jste v

- a. 1. ročníku
- b. 2. ročníku
- c. 3. ročníku
- d. 4. ročníku

17. Vyberte střední školu, na které studujete

- a. Střední průmyslová škola zeměměřická Praha 9
- b. Střední průmyslová škola stavební České Budějovice
- c. Střední průmyslová škola stavební Plzeň
- d. Gymnázium a Střední průmyslová škola Duchcov
- e. Průmyslová střední škola Letohrad
- f. Střední průmyslová škola stavební Brno
- g. Střední průmyslová škola stavební Opava
- h. Střední průmyslová škola stavební Ostrava

Příloha č. 2

Dotazník – učitelé

Dobrý den, ráda bych vás požádala o anonymní vyplnění následujícího dotazníku, který se zabývá motivací ve výuce odborných předmětů oboru Geodézie a katastr nemovitostí. Jsem studentkou 3. ročníku Masarykova ústavu vyšších studií, kde se touto problematikou zabývám ve své bakalářské práci. Pro hlubší vniknutí do této problematiky, jsou pro mě tedy vaše odpovědi v následujícím dotazníku stěžejní. Předem moc děkuji za vyplnění dotazníku, především pak za váš čas, který jste mu věnoval/a.

1. Co se Vám nejvíce osvědčilo ve vaší pedagogické praxi k motivaci studentů ve výuce odborných předmětů?
 - a. Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi
 - b. Video ukázky
 - c. Využití didaktických prostředků (učebnice, interaktivní tabule, projektor, počítače apod.)
 - d. Využití výrobních prostředků (stroje, měřidla a jiné pomůcky náležící příslušnému oboru)
 - e. Pravidelné exkurze do firem
 - f. Známkování
 - g. Slovní hodnocení
 - h. Správná volba výukové metody, pokud ano jaké
 - i. Jiné
2. Jaké didaktické prostředky využíváte ve výuce odborných předmětů?
 - a. Učebnice, textové materiály, pracovní sešity/listy
 - b. Tabule
 - c. Projektor/obrazovku ke sdílení
 - d. Počítače/tablety apod.
 - e. Zeměměřické pomůcky (měřické přístroje, latě, hranoly apod.)
 - f. Jiné
3. Co vás nejvíce motivovalo ve výuce odborných předmětů ze strany vyučujícího v době, kdy jste vy byl/a studentem/studentkou?
 - a. Aplikace teoretických poznatků na využití v praxi
 - b. Video ukázky

- c. Správná volba výukové metody
 - d. Využití didaktických prostředků (stroje, měřidla a jiné pomůcky náležící příslušnému oboru)
 - e. Pravidelné exkurze do firem
 - f. Znamky
 - g. Slovní hodnocení
 - h. Nepamatují si
 - i. Jiné
4. Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich hodnocení?
- a. Ano, motivovaní studenti mají lepší výsledky
 - b. Necítí, že by motivace studentů nějak ovlivnila jejich výsledky
 - c. U cca 50 % studentů ano, u cca 50 % studentů ne
 - d. Jiné
5. Vnímáte dopad motivace studentů ve výuce na jejich zájem o obor a výuku?
- a. Ano, studenti jsou ve výuce více aktivní, ukáznění, mají více otázek a celkově se více zapojují do výuky
 - b. Ne, motivace studentů ve výuce nijak nezvyšuje jejich zájem o výuku/o obor
 - c. U cca 50 % studentů ano, u cca 50 % studentů ne
 - d. Jiné
6. Cítíte se dostatečně motivován/a zaměstnavatelem k výkonu své profese?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Částečně
 - d. Jiné
7. Jakým způsobem byste uvítal/a, aby vás zaměstnavatel více motivoval?
-
8. Máte na motivaci studentů ve výuce dostatek času?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Jiné
9. Jak dlouhá je vaše pedagogická praxe ve výuce odborného/odborných předmětů pro obor Geodézie a katastr nemovitostí?
- a. 1 rok a méně
 - b. 1–3 roky

- c. 3–5 let
- d. 5–10 let
- e. 10 let a více

10. Jakým jste pracovníkem?

- a. Interním pracovníkem školy
- b. Externím pracovníkem školy
- c. Jiné

11. Jste

- a. Muž
- b. Žena

12. Kolik vám je let?

- a. 25-30 let
- b. 30-40 let
- c. 40-50 let
- d. 50-60 let
- e. 60 let a více

13. Na jaké střední škole učíte?

- a. Střední průmyslová škola zeměměřická Praha 9
- b. Střední průmyslová škola stavební České Budějovice
- c. Střední průmyslová škola stavební Plzeň
- d. Gymnázium a Střední průmyslová škola Duchcov
- e. Průmyslová střední škola Letohrad
- f. Střední průmyslová škola stavební Brno
- g. Střední průmyslová škola stavební Opava
- h. Střední průmyslová škola stavební Ostrava